

**BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
URED ZA REVIZIJU INSTITUCIJA U FBIH
SARAJEVO**

Ložionička 3, 71000 Sarajevo, Tel: + 387 (0)33 723 550, Fax: 716 400, www. vrifbih.ba, e-mail: urrevfed@bih.net.ba, vrifbih@vrifbih.ba

**IZVJEŠTAJ O REVIZIJI FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA
JP „VODOVOD“ D.O.O. BIHAĆ
ZA 2012.GODINU**

Broj: 06 – 04/13

Sarajevo, juni 2013. godine

UPRAVI JAVNOG PREDUZEĆA „VODOVOD“ D.O.O. BIHAĆ**NEOVISNO REVIZORSKO MIŠLJENJE*****Predmet revizije***

Izvršili smo reviziju finansijskih izvještaja JP „Vodovod“ d.o.o. Bihać (u daljem tekstu – Društvo), bilansa stanja sa stanjem na dan 31.12.2012. godine i pripadajućih bilansa uspjeha, izvještaja o promjenama na kapitalu i izvještaja o gotovinskim tokovima za godinu koja je završila na taj dan, te reviziju usklađenosti poslovanja sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima, kao i pregleda značajnih računovodstvenih politika i drugih napomena uz finansijske izvještaje.

Odgovornost rukovodstva za finansijske izvještaje

Rukovodstvo je odgovorno za izradu i objektivnu prezentaciju ovih finansijskih izvještaja u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja (MSFI) i Međunarodnim računovodstvenim standardima (MRS). Ova odgovornost obuhvata: uvođenje, primjenu i održavanje internih kontrola koje su relevantne za pripremu i objektivnu prezentaciju finansijskih izvještaja, koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze nastale usljed prevare i greške, odabir i primjenu odgovarajućih računovodstvenih politika i računovodstvene procjene koje su razumne u datim okolnostima. Rukovodstvo je takođe odgovorno za usklađenost poslovanja Društva sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima, uključujući i odredbe zakona i propisa koji određuju iznose i objavljivanje u finansijskim izvještajima.

Odgovornost revizora

Naša je odgovornost da izrazimo mišljenje o finansijskim izvještajima na osnovu obavljene revizije. Reviziju smo izvršili u skladu sa Zakonom o reviziji institucija u Federaciji BiH („Sl. novine Federacije BiH“ br: 22/06) i Međunarodnim standardima revizije vrhovnih revizorskih institucija (ISSAI). Ovi standardi nalažu da postupamo u skladu sa etičkim zahtjevima i da reviziju planiramo i izvršimo na način koji omogućava da se, u razumnoj mjeri, uvjerimo da finansijski izvještaji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze, te da je poslovanje usklađeno sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima.

Revizija uključuje provođenje postupaka u cilju pribavljanja revizorskih dokaza o usklađenosti poslovanja i iznosima koji su objavljeni u finansijskim izvještajima. Izbor postupaka zasnovan je na revizorskom prosuđivanju, uključujući procjenu rizika materijalno značajnih pogrešnih iskaza u finansijskim izvještajima, nastalim uslijed prevare ili greške. Prilikom procjene rizika, revizor razmatra interne kontrole koje su važne za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja, u cilju osmišljavanja revizorskih postupaka koji su odgovarajući u datim okolnostima, ali ne u cilju izražavanja odvojenog mišljenja o efektivnosti internih kontrola. Revizija takođe uključuje ocjenu primijenjenih računovodstvenih politika i značajnih procjena izvršenih od strane rukovodstva, kao i ocjenu opšte prezentacije finansijskih izvještaja. Smatramo da su pribavljeni revizorski dokazi dovoljni i odgovarajući i da obezbjeđuju osnovu za naše revizorsko mišljenje.

Osnov za izražavanje mišljenja:

- 1. Ulaganja u vodovodnu mrežu finansirana iz KfW kredita započeta u 2008. godini okončana su u 2010. godini, kada su sredstva postala raspoloživa i data u upotrebu. Iako je zapisnik o primopredaji projekata izvedenog stanja i atestno-tehničke dokumentacije za izvedene radove u vrijednosti od 3.165.383 KM sačinjen 31.05.2010. godine, čime su se stekli uslovi i za knjigovodstveno aktiviranje, predmetna ulaganja sve do konca 2012. godine uopće nisu bila evidentirana u poslovnim knjigama Društva, kada su i uknjižena, ali kao sredstva u pripremi. Zbog neblagovremeno poduzetih aktivnosti na knjigovodstvenom aktiviranju sredstava koja su već data u upotrebu i neprovedenih računovodstvenih postupaka u prethodne dvije godine**

podcijenjena je amortizacija koja nije obračunata u skladu sa zahtijevom iz paragrafa 55. MRS 16 – Nekretnine, postrojenja i oprema, za iznos koji nismo u mogućnosti kvantificirati, a precijenjen finansijski rezultat, o čemu je više konstatovano u tački 4.4. Izvještaja;

2. U proteklom periodu Uprava nije u potpunosti vršila procjenu naplativosti potraživanja i za procijenjeni iznos nenaplativosti korigovala ranije priznati prihod, što se zahtijeva načelom opreznosti i procjeni priticanja ekonomskih koristi, shodno zahtjevima iz paragrafa 37. i 85. Okvira za sastavljanje i prezentaciju finansijskih izvještaja i paragrafa 18. MRS 18 – Prihodi, radi čega mi ne možemo potvrditi da su ukupno iskazana potraživanja preko 365 dana na datum bilansa u iznosu od 1.927.644 KM realna i da će se u cjelosti naplatiti, o čemu je šire pojašnjeno u tački 4.6. Izvještaja;
3. Zbog nedosljedne primjene Zakona o računovodstvu i reviziji u Federaciji BiH, Međunarodnih računovodstvenih standarda i Međunarodnih standarda finansijskog izvještavanja, a prije svih paragrafa 22. i 96. Okvira za sastavljanje i prezentiranje finansijskih izvještaja, nisu izvršena sva potrebna rezervisanja, niti su svi nastali troškovi knjiženi u pripadajućem periodu poslovanja, zbog čega su rashodi i obaveze revidiranog obračunskog perioda podcijenjeni za 184.893 KM, a za isti iznos precijenjeni finansijski rezultat i sredstva, o čemu je šire pojašnjeno u tačkama 4.8. i 4.11. Izvještaja.

Mišljenje sa rezervom

Po našem mišljenju, osim za efekte koje na izvještaje mogu imati stavke navedene u prethodnom pasusu, finansijski izvještaji po svim bitnim pitanjima prikazuju istinito i objektivno finansijski položaj JP „Vodovod“ d.o.o. Bihać na dan 31.12.2012. godine, rezultate poslovanja i gotovinski tok za godinu koja je završila na taj dan, u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja.

Finansijsko poslovanje JP „Vodovod“ d.o.o. Bihać u toku 2012. godine za naprijed navedene kvalifikacije nije bilo usklađeno u svim materijalno značajnim aspektima sa važećom zakonskom regulativom.

Bez daljne kvalifikacije našeg mišljenja, skrećemo pažnju na slijedeće:

Društvo koristi značajnu vodovodnu i kanalizacionu mrežu izgrađenu i finansiranu iz sredstava budžeta općine Bihać, za koju još uvijek nije izvršen tehnički prijem od strane JU „Zavod za prostorno uređenje“ Bihać, nosioca projekta po odluci osnivača. Od ove infrastrukture čiju vrijednost nismo u mogućnosti identificirati, Društvo ostvaruje ekonomske koristi, u istu ulaže vlastita sredstva, ali za istu ne obračunava amortizaciju. Zbog neokončanih aktivnosti na preuzimanju vodovodne i kanalizacione infrastrukture koja se koristi, podcijenjeni su imovina i obaveze, o čemu je obrazloženo u tački 4.4. Izvještaja;

Sarajevo, 14.06.2013. godine

Zamjenik generalnog revizora
Branko Kolobarić, dipl. oec.

Generalni revizor
Dr. sc. Ibrahim Okanović, dipl. oec.

S A D R Ž A J

B I L A N S S T A N J A N A D A N 31.12.2012. GODINE	1
BILANS USPJEHA ZA PERIOD 01.01. – 31.12.2012. GODINE	2
IZVJEŠTAJ O GOTOVINSKIM TOKOVIMA ZA PERIOD OD 01.01. DO 31.12.2012. GODINE	3
IZVJEŠTAJ O PROMJENAMA U KAPITALU ZA PERIOD KOJI ZAVRŠAVA NA DAN 31.12.2012.	1
1. UVOD	2
2. PREDMET, CILJ I OBIM REVIZIJE.....	2
3. REZIME DATIH PREPORUKA.....	3
4. NALAZ I PREPORUKE	4
4.1 Prethodno iskustvo sa klijentom i ostale kontrole nadležnih organa	4
4.2 Sistem internih kontrola	5
4.3 Planiranje i izvještavanje.....	8
4.4 Stalna sredstva i dugoročni plasmani	9
4.5 Zalihe	13
4.6 Potraživanja	13
4.7 Gotovina i gotovinski ekvivalenti.....	17
4.8 Obaveze	17
4.9 Kapital.....	19
4.10 Prihodi.....	19
4.11 Rashodi	20
4.12 Sudski sporovi	23
4.13 Nabavke	23
5. KOMENTAR.....	26

B I L A N S S T A N J A na dan 31.12.2012. godine

Pozicija	Neto iznos tekuće godine	prethodne godine
A K T I V A		
A) STALNA SREDSTVA I DUGOROČNI PLASMANI	8.681.974	5.533.592
Nematerijalna sredstva	6.048	3.251
Nekretnine, postrojenja i oprema	8.674.451	5.530.341
Investicijske nekretnine	-	-
Ostala (specifična) stalna materijalna sredstva	-	-
Dugoročni finansijski plasmani	-	-
Druga dugoročna potraživanja	-	-
Dugoročna razgraničenja	1.475	-
B) ODLOŽENA POREZNA SREDSTVA	-	-
C) TEKUĆA SREDSTVA	4.453.310	4.624.152
Zalihe i sredstva namijenjena prodaji	613.813	690.893
Gotovina, kratkoročna potraživanja i kratkoročni plasmani	3.839.497	3.933.259
D) ODLOŽENA POREZNA SREDSTVA	-	-
E) GUBITAK IZNAD VISINE KAPITALA	-	-
POSLOVNA AKTIVA (A+B+C+D+E)	13.135.284	10.157.744
Izvanbilansna evidencija - vanbilansna aktiva	-	-
UKUPNO AKTIVA	13.135.284	10.157.744
P A S I V A		
A) KAPITAL	8.349.860	8.761.845
Osnovni kapital	13.178.402	13.178.402
Upisani neplaćeni kapital	-	-
Emisiona premija	-	-
Rezerve	-	-
Revalorizacione rezerve	-	-
Nerealizovani dobiti	-	-
Nerealizovani gubici	-	-
Neraspoređena dobit	98.149	98.149
Gubitak do visine kapitala	(4.926.691)	(4.514.706)
Otkupljene vlastite dionice i udjeli	-	-
B) DUGOROČNA REZERVISANJA	52.060	82.504
C) DUGOROČNE OBAVEZE	3.930.305	3.112
D) ODLOŽENE POREZNE OBAVEZE	-	-
E) KRATKOROČNE OBAVEZE	802.706	723.501
Kratkoročne finansijske obaveze	-	-
Obaveze iz poslovanja	288.216	285.992
Obaveze iz specifičnih poslova	-	-
Obaveze po osnovu plaća, naknada i ost.prim.zaposlenih	246.290	248.665
Druge obaveze	4	918
Obaveze za PDV	43.114	51.054
Obaveze za ostale poreze i druge dažbine	225.082	136.872
Obaveze za porez na dobit	-	-
F) PASIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA	353	586.782
G) ODLOŽENE POREZNE OBAVEZE	-	-
POSLOVNA PASIVA	13.135.284	10.157.744
Izvanbilansna evidencija - vanbilansna pasiva	-	-
UKUPNO PASIVA	13.135.284	10.157.744

BILANS USPJEHA za period 01.01. – 31.12.2012. godine

	Pozicija	Tekuća godina	Prethodna god.
A)	DOBIT ILI GUBITAK PERIODA		
	POSLOVNI PRIHODI I RASHODI		
I	Poslovni prihodi (od 1 do 3)	5.374.764	5.106.940
1	Prihodi od prodaje učinaka	5.111.883	4.761.943
2	Prihodi od aktiviranja ili potrošnje robe i učinaka	193.803	196.309
3	Ostali poslovni prihodi	69.078	148.688
II	Poslovni rashodi (od 1 do 5)	5.508.483	5.244.011
1	Materijalni troškovi	1.313.782	1.261.478
2	Troškovi plaća i ostalih ličnih primanja	3.209.629	2.992.573
3	Troškovi proizvodnih usluga	217.111	250.637
4	Amortizacija	476.921	470.690
5	Nematerijalni troškovi	291.040	268.633
III	Dobit od poslovnih aktivnosti (I – II)	-	-
	Gubitak od poslovnih aktivnosti (II – I)	133.719	137.071
	FINANSIJSKI PRIHODI I RASHODI		
IV	Finansijski prihodi (od 1 do 2)	16.243	11.919
1	Prihodi od kamata	754	11.919
2	Ostali finansijski prihodi	15.489	-
V	Finansijski rashodi	1.402	21.700
1	Rashodi kamata	1.402	21.700
VI	Dobit od finansijske aktivnosti (IV - V))	14.841	-
VII	Gubitak od finansijske aktivnosti (V - IV)	-	9.781
VIII	Dobit redovne aktivnosti (III + VI)	-	-
IX	Gubitak od redovne aktivnosti (III + VII)	118.878	146.852
	OSTALI PRIHODI I RASHODI		
X	Ostali prihodi i dobici (od 1 do 5)	69.874	243.162
1	Dobici od prodaje stalnih sredstava	9.500	1.197
2	Viškovi	20.537	610
3	Naplaćena otpisana potraživanja	3.116	12.414
4	Prihodi po osnovu ugovorene zaštite od rizika	11	-
5	Otpis obaveza, ukinuta rezervisanja i ostali prihodi	36.710	228.941
XI	Ostali rashodi i gubici (od 1 do 5)	326.314	36.388
1	Gubici od prodaje i rashodovanja stalnih sredstava	9.424	-
2	Gubici od prodaje i rashodovanje investicijskih nekretnina	-	1.755
3	Manjkovi	17.699	6.345
4	Rashodi po osnovu ispravke vrijednosti i otpisa potraživanja	250.932	24.065
5	Rashodi i gubici na zalihama i ostali rashodi	48.259	4.223
XII	Dobit po osnovu ostalih prihoda i rashoda (X - XI)	-	206.774
XIII	Gubitak po osnovu ostalih prihoda i rashoda (XI - X)	256.440	-
	PRIHODI I RASHODI OD USKLAĐIV.VRIJEDN.SREDSTAVA		
1*	Rashodi iz osnova promjene računovodstvenih politika i ispravki neznačajnih grešaka iz ranijih perioda	36.667	54.895
	UKUPAN PRIHOD PERIODA (I+IV+X)	5.460.881	5.362.021
	UKUPNI RASHODI PERIODA (II+V+XI+1*)	5.872.866	5.356.994
	DOBIT ILI GUBITAK PERIODA - NEPREKINUTOG POSLOVANJA		
XIV	Dobit neprekinutog poslovanja prije poreza	-	5.027
XV	Gubitak neprekinutog poslovanja prije poreza	411.985	-
	POREZ NA DOBIT NEPREKINUTOG POSLOVANJA		
1	Porezni rashodi perioda	-	-
	NETO DOBIT ILI GUBITAK NEPREKINUTOG POSLOVANJA		
XVI	Neto dobit neprekinutog poslovanja	-	5.027
XVII	Neto gubitak neprekinutog poslovanja	411.985	-
	DOBIT ILI GUBITAK OD PREKINUTOG POSLOVANJA		
	NETO DOBIT ILI GUBITAK PERIODA		
XVIII	Neto dobit perioda	-	5.027
XIX	Neto gubitak perioda	411.985	-
B)	OSTALA SVEOBUHvatNA DOBIT ILI GUBITAK	-	-
	Ukupna neto sveobuhvatna dobit perioda	-	5.027
	Ukupni neto sveobuhvatni gubitak perioda	411.985	-

IZVJEŠTAJ O GOTOVINSKIM TOKOVIMA za period od 01.01. do 31.12.2012. godine
 (INDIREKTNA METODA)

O p i s	Oznaka	IZNOS Tekuća godina	IZNOS Prethodna godina
A. GOTOVINSKI TOKOVI IZ POSLOVNIH AKTIVNOSTI			
1 Neto dobit (gubitak) za period		(411.985)	5.027
Usklađenje za:			
2 Amortizacija/vrijednost usklađivanja nematerijalnih sredstava	+	2.709	1.994
3 Gubici (dobici) od otuđenja nematerijalnih sredstava	+(-)	-	-
4 Amortizacija/vrijednost usklađivanja materijalnih sredstava	+	474.212	468.696
5 Gubici (dobici) od otuđenja materijalnih sredstava	+(-)	18.928	-
6 Usklađivanje iz osnova dugoročnih finansijskih sredstava	+(-)	(1.475)	-
7 Ostala uskl. za neg.stavke i tok.koji se odnose na ulag.i fin.akt.	+(-)	-	(1.642)
8 Ukupno (2 do 7)		494.374	469.048
9 Smanjenje (povećanje) zaliha	+(-)	77.080	192.369
10 Smanjenje (povećanje) potraživanja od prodaje	+(-)	(53.302)	(358.293)
11 Smanjenje (povećanje) drugih potraživanja	+(-)	(2.919)	9.443
12 Smanjenje (povećanje) aktivnih vremenskih razgraničenja	+(-)	30.337	80.566
13 Povećanje (smanjenje) obaveza prema dobavljačima	+(-)	2.224	(8.531)
14 Povećanje (smanjenje) ostalih obaveza	+(-)	76.510	(79.521)
15 Povećanje (smanjenje) pasivnih vremenskih razgraničenja	+(-)	(616.402)	23.753
16 Ukupno (9 do 15)		(486.472)	(140.214)
17 Neto gotovinski tok od poslovnih aktivnosti (1+8+16)		(404.083)	333.861
B. GOTOVINSKI TOKOVI IZ ULAGAČKIH AKTIVNOSTI			
18 Prilivi gotovine iz ulagačkih aktivnosti (19 do 23)		-	-
19 Prilivi iz osnova kratkoročnih finansijskih plasmana	+	-	-
20 Prilivi iz osnova prodaje stalnih sredstava	+	-	-
21 Prilivi iz osnova kamata	+	-	-
22 Prilivi od dividendi i učešća u dobiti	+	-	-
23 Prilivi iz osnova ostalih dugoročnih finansijskih plasmana	+	-	-
24 Odlivi gotovine iz ulagačkih aktivnosti (25 do 28)		3.642.756	546.961
25 Odlivi iz osnova kratkoročnih finansijskih plasmana	-	-	-
26 Odlivi iz osnova kupovine dionica i udjela	-	-	-
27 Odlivi iz osnova kupovine stalnih sredstava	-	3.642.756	546.961
28 Odlivi iz osnova ostalih dugoročnih finansijskih plasmana	-	-	-
29 Neto priliv gotovine iz ulagačkih aktivnosti (18-24)		-	-
30 Neto odliv gotovine iz ulagačkih aktivnosti (24-18)		3.642.756	546.961
C. GOTOVINSKI TOKOVI IZ FINANSIJSKIH AKTIVNOSTI			
31 Prilivi gotovine iz finansijskih aktivnosti (32 do 35)		3.927.193	-
32 Prilivi iz osnova povećanja osnovnog kapitala	+	-	-
33 Prilivi iz osnova dugoročnih kredita	+	3.927.193	-
34 Prilivi iz osnova kratkoročnih kredita	+	-	-
35 Prilivi iz osnova ostalih dugoročnih i kratkoročnih obaveza	+	-	-
36 Odlivi gotovine iz finansijskih aktivnosti (37 do 40)		-	6.124
37 Odlivi iz osnova otkupa vlastitih dionica i udjela	-	-	-
38 Odlivi iz osnova dugoročnih kredita	-	-	-
39 Odlivi iz osnova kratkoročnih kredita	-	-	-
40 Odlivi iz osnova ostalih dugoročnih i kratkoročnih obaveza	-	-	6.124
41 Neto priliv gotovine iz finansijskih aktivnosti (31-36)		3.927.193	-
42 Neto odliv gotovine iz finansijskih aktivnosti (36-31)		-	6.124
43 D. UKUPNI PRILIVI GOTOVINE (17+29+41)		3.927.193	333.861
44 E. UKUPNI ODLIVI GOTOVINE (17+30+42)		4.046.839	553.085
45 F. NETO PRILIV GOTOVINE (43-44)		-	-
46 G. NETO ODLIV GOTOVINE (44-43)		119.646	219.224
47 H. Gotovina na početku izvještajnog perioda		464.385	683.609
48 I. Pozitivne kursne razlike iz osnova preračuna gotovine	+	-	-
49 J. Negativne kursne razlike iz osnova preračuna gotovine	-	-	-
50 K. Gotovina na kraju izvještajnog perioda (47+45-46+48-49)		344.739	464.385

IZVJEŠTAJ O PROMJENAMA U KAPITALU za period koji završava na dan 31.12.2012.

VRSTA PROMJENE NA KAPITALU	Dionički kapital i udjeli u d.o.o.	Ost. rezerve	Akumulir. nerasp. dobit/ nepokriv. gubitak	UKUPNI KAPITAL (2+3+4)
1	2	3	4	5
1. Stanje na dan 31.12.2010. g.	13.178.402	-	(4.421.584)	8.756.818
2. Efekti promjena u račun.politikama	-	-	-	-
3. Efekti ispravki grešaka	-	-	-	-
4. Ponovo iskazano stanje na dan 31.12.2010., odn. 01.01.2011. g.	13.178.402	-	(4.421.584)	8.756.818
5. Efekti reval.materij.i nem.sredstava	-	-	-	-
6. Nerealizovani dobiti/gubici po osn. finansijskih sred.raspol. za prodaju	-	-	-	-
7. Kursne razlike nastale prevođenjem fin.izvještaja u valutu prezentacije	-	-	-	-
8. Neto dobit (gubitak) iskaz.u bil.uspj.	-	-	5.027	5.027
9. Neto dobiti/gubici prizn.dir.u kapitalu	-	-	-	-
10. Objavljene dividende i drugi oblici rasp.i pokriće gubitka	-	-	-	-
11. Emisija dion.kapitala i dr.obl.poveć. ili smanjenja osnovnog kapitala	-	-	-	-
12. Stanje na dan 31.12.2011.godine	13.178.402	-	(4.416.557)	8.761.845
13. Efekti promjena u rač.politikama	-	-	-	-
14. Efekti ispravki grešaka	-	-	-	-
15. Ponovo iskazano stanje na dan 31.12.2011., odn., 01.01.2012. g.	13.178.402	-	(4.416.557)	8.761.845
16. Efekti reval.materij.i nem.sredst.	-	-	-	-
17. Nerealizovani dobiti/gubici po osn. finans.sreds.raspol. za prodaju	-	-	-	-
18. Kursne razlike nastale prevođenj. fin.izvještaja u valutu prezentacije	-	-	-	-
19. Neto dobit (gubitak) iskaz.u bil.uspj.	-	-	(411.985)	(411.985)
20. Neto dobiti/gubici priznati u kapit.	-	-	-	-
21. Objavljene divid.i drugi obl.raspodj. dobiti i pokriće gubitka	-	-	-	-
22. Emisija dion.kapit.i dr.oblici poveć. ili smanjenja osnovnog kapitala	-	-	-	-
23. Stanje na dan 31.12.2012. god.	13.178.402	-	(4.828.542)	8.349.860

Uprava je blagovremeno pripremila godišnje finansijske izvještaje i izvještaj o poslovanju. Nadzorni odbor Društva je na sjednici održanoj 19.04.2013. godine usvojio Izvještaj o radu i poslovanju za 2012. godinu i zajedno sa ostalim izvještajima uputio u dalju proceduru, Skupštini Društva na konačno usvajanje. Skupština Društva je na sjednici održanoj 13.05.2013. godine donijela Odluku o usvajanju Izvještaja o radu i poslovanju za 2012. godinu, kao i odluke o usvajanju izvještaja o radu vanjskog revizora, Nadzornog odbora i Odbora za reviziju. U odlukama se navodi da će se iste, zajedno sa svim izvještajima prosljediti Osnivaču na davanje saglasnosti. Skupština nije donijela odluku o načinu pokrića gubitka za 2012. godinu, ali ni za prethodne godine.

**IZVJEŠTAJ O REVIZIJI FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA
JP „VODOVOD“ D.O.O. BIHAĆ
ZA 2012. GODINU**

1. UVOD

Javno preduzeće „Vodovod“ d.o.o. Bihać je privredni subjekt koji samostalno obavlja djelatnost od društvenog interesa i pravni je sljednik pravnog lica «Vodovod i kanalizacija», nastalog podjelom ranijeg jedinstvenog komunalnog preduzeća „Komrad“. Osnivač subjekta je Općinsko vijeće općine Bihać (u daljem tekstu – Osnivač), koje je istom povjerilo poslove i zadatke upravljanja, održavanja i korištenja sistema vodosnabdijevanja i kanalizacije na području te općine.

Preduzeće je upisano u registar Općinskog suda u Bihaću pod brojem 1-5083-00, na osnovu Rješenja broj: U/I-1279/03, od 10.11.2003. godine. Na osnovu odluke Osnivača, Rješenjem istog suda broj: U/I-318/05, od 12.12.2005. godine, izvršeno je usklađivanje oblika, firme, osnovnog kapitala, organa upravljanja, poslovanja i djelatnosti sa Zakonom o javnim preduzećima u Federaciji BiH i preduzeće je registrovano kao društvo sa ograničenom odgovornošću.

Osnovna djelatnost registrovanog subjekta je snabdijevanje pitkom vodom i odvođenje i prečišćavanje otpadnih voda.

Unutrašnja organizacija utvrđena Statutom detaljno je uređena Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta. Shodno navedenim aktima, za obavljanje poslova iz djelatnosti, organizovani su sljedeći sektori:

- Sektor za tehničke poslove i
- Sektor za ekonomske i pravne poslove

U okviru sektora organizovane su službe, kao niži organizacioni oblici, putem kojih se obavljaju poslovi iz nadležnosti.

Skraćeni naziv preduzeća je: J.P. „Vodovod“ d.o.o. Bihać (u daljem tekstu – Društvo).

Sjedište Društva je u Bihaću, u ulici Ivana Frane Jukića bb.

Na dan 31.12.2012. godine, u Društvu je bilo 158 zaposlenika, od čega 156 u stalnom radnom odnosu i 2 na određeno vrijeme.

U Bilješkama uz finansijske izvještaje data je izjava da su finansijski izvještaji sačinjeni u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja (MSFI) i tumačenjima Međunarodnog odbora za računovodstvene standarde (IASB).

2. PREDMET, CILJ I OBIM REVIZIJE

Predmet revizije su finansijski izvještaji Društva i usklađenost poslovanja sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima.

Cilj naše revizije je da na osnovu provedene revizije izrazimo mišljenje da li su finansijski izvještaji pripremljeni u svakom značajnom pogledu u skladu sa važećom zakonskom regulativom i primjenjivim okvirom finansijskog izvještavanja. Revizija uključuje i procjenu da li Uprava i rukovodioci primjenjuju zakone i ostale važeće propise i akte, koriste li sredstva za odgovarajuće namjene u okviru propisanih i datih ovlaštenja, ocjenu finansijskog upravljanja, funkciju interne revizije i sistem internih kontrola uspostavljenih u svrhu zaštite imovine, kao i sposobnost da otkrivaju i sprječavaju značajno pogrešna prikazivanja u finansijskim izvještajima. Pažnju ćemo usmjeriti i na poduzete aktivnosti od strane Uprave na implementaciji preporuka datih u prethodnoj reviziji.

Zbog ograničenja vremena i resursa, revizijom nismo obuhvatili cjelokupno područje poslovanja, niti smo ispitivali sve transakcije. Sistemom uzorka ispitali smo procese koji se odnose na obavljanje zakonom utvrđene djelatnosti, zakonsku i usklađenost sa općeprihvaćenim računovodstvenim načelima, planiranje poslovnih aktivnosti i sa njima povezane račune vezane za sredstva, obaveze i kapital, prihode i rashode, uključujući značajnije troškove poslovanja. Obzirom da je revizija obavljena na bazi uzorka i da postoje inherentna ograničenja u računovodstvenom sistemu i sistemu internih kontrola, postoji mogućnost da pojedine materijalno značajne greške nisu otkrivene.

Revizija je uključila i davanje preporuka za dalji rad za područja koja smo smatrali bitnim, a vezana su za finansijsko izvještavanje.

3. REZIME DATIH PREPORUKA

Izvršenom revizijom finansijskih izvještaja za 2012. godinu, konstatovali smo određene propuste i nepravilnosti. U cilju otklanjanja istih, ali i radi poboljšanja i unapređenja efikasnosti cjelokupnog poslovanja, dali smo slijedeće preporuke:

- *Dopuniti i unaprijediti postojeće interne akte, a donijeti i nedostajuća uputstva i procedure za sve procese rada;*
- *Uspostaviti potpune procedure praćenja i nadzora poštivanja zaključenih ugovora, od narudžbe ugovorenih do kvalitativnog i kvantitativnog prijema isporučenih količina materijala i rezervnih dijelova, kao i uredne likvidacije i odobrenja ispostavljenih računa/ situacija na osnovu kojih bi se vršilo plaćanje;*
- *Sve donesene akte i usvojena pravila i procedure dosljedno poštivati i u kontinuitetu pratiti i nadzirati njihovu realizaciju;*
- *Radi bolje efikasnosti i transparentnosti, ali i realnijeg planiranja, sve postupke javnih nabavki provoditi i ugovore dodjeljivati na godišnjem nivou;*
- *Donijeti pisane procedure kojima bi se definisala autorizacija radnih naloga, te obračun troškova radne snage i utrošenog materijala za socijalne slučajeve. Iste dosljedno i u potpunosti poštivati i u kontinuitetu pratiti njihovu realizaciju;*
- *Sva izdavanja materijala sa skladišta evidentirati blagovremeno i u momentu nastanka poslovnog događaja;*
- *Sve poslovne promjene vezane za ulaganja u vlastitoj režiji provoditi u skladu sa zahtjevima iz standarda. O svim izvršenim investicionim radovima u vlastitoj režiji voditi potpune i uredne evidencije. Otvoriti radne naloge u koje treba evidentirati stvarno nastale troškove izgradnje pojedinačnog objekta, isključujući bilo kakve interne dobitke;*
- *Ponovo uputiti zahtjev Osnivaču i intenzivirati aktivnosti na preuzimanju vodovodne i kanalizacione infrastrukture od "Zavod za prostorno uređenje" Bihać, kako bi se ista konačno prenijela na Društvo, što bi bio i preduvjet za pravilno evidentiranje i provođenje računovodstvenih postupaka u skladu sa zahtjevima iz standarda;*
- *Odmah poduzeti aktivnosti na knjigovodstvenom aktiviranju imovine izgrađene iz KfW kredita koja se koristi više od dvije godine. Obračunu amortizacije vršiti u skladu sa zahtjevima iz standarda i usvojenim amortizacionim stopama;*
- *Sva stalna sredstva vrednovati prema zahtjevima iz standarda, shodno MRS 36 – Umanjenje vrijednosti sredstava, a u vezi sa MRS 16 – Nekretnine, postrojenja i oprema;*
- *Nastaviti i intenzivirati aktivnosti vezane za obezbjeđenje dokaza o vlasništvu, procjeni i uknjižbi nekretnina kod nadležnih sudova;*
- *Radi realnog iskazivanja zaliha, formirati stručnu komisiju koja treba da preispita sve iskazane zalihe. Zalihe koje se iz bilo kog razloga ne mogu koristiti otpisati, a sve ostale upotrebljive vrednovati prema zahtjevima iz MRS 2 – Zalihe;*
- *Radi zaštite imovine i realnog iskazivanja potraživanja politike potraživanja treba unaprijediti i usaglasiti sa općeprihvaćenim računovodstvenim načelima. Uprava je dužna da prilikom sastavljanja finansijskih izvještaja izvrši procjenu naplativosti iskazanih potraživanja i da shodno tome izvrši korekciju finansijskog rezultata. Poboljšati i iskoristiti sve mehanizme i raspoloživu tehnologiju kako bi ispravke potraživanja u narednom periodu bile manje;*
- *Internim aktima također definisati procedure ispravke vrijednosti svih potraživanja usaglašene sa zahtjevima iz Okvira za sastavljanje i prezentiranje finansijskih izvještaja;*
- *Donijeti procedure kojima bi se unaprijedilo upravljanje potraživanjima, posebno u dijelu koji se odnosi na potraživanja koja neće biti tužena, kako bi se jasno utvrdila vrijednost tih potraživanja i procedure naplate istih;*
- *Priznavati troškove pozajmica u skladu sa MRS 24 – Troškovi pozajmica, vodeći posebno računa o troškovima pozajmica koji se mogu direktno pripisati sticanju, izgradnji ili proizvodnji kvalifikovanog sredstva i uključiti ih u nabavnu vrijednost tog sredstva, te prestati sa*

kapitalizacijom troškova pozajmice u momentu kada su dovršene sve bitne aktivnosti potrebne da se kvalifikovano sredstvo stavi u planiranu upotrebu;

- *Troškove sudskih taksi knjižiti u skladu sa Okvirom za sastavljanje i prezentaciju finansijskih izvještaja;*
- *Klasificiranje obaveza vršiti u skladu sa MRS 1Prezentacija finansijskih izvještaja;*
- *Rezervisanja za sudske sporove vršiti u skladu sa paragrafima 36., 37. i 38. MRS 37 – Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna sredstva;*
- *Troškove i obaveze priznavati i računovodstveno evidentirati u momentu stvaranja istih, u periodu na koji se isti odnose, shodno tačkama 22., 91. i 94. Okvira za sastavljanje i prezentiranje finansijskih izvještaja, a ukoliko u momentu priznavanja ne postoji odgovarajuća knjigovodstvena isprava evidentiranje vršiti u korist pasivnih vremenskih razgraničenja, u skladu sa MRS 37 – Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna sredstva;*
- *Inicirati aktivnosti kod organa upravljanja donošenje odluke o načinu pokrića iskazanog gubitka do visine kapitala, u skladu sa Zakonom o privrednim društvima i Statutom i usklađivanju registrovanog osnovnog kapitala sa iskazanim, knjigovodstvenim;*
- *Sve troškove i izdatke evidentirati u periodima njihovog nastanka, u skladu sa zahtjevima iz standarda, a prije svih paragrafom 22. i 96. Okvira za sastavljanje i prezentiranje finansijskih izvještaja;*
- *Sve postupke javnih nabavki u potpunosti provoditi u skladu sa procedurama propisanim Zakonom o javnim nabavkama BiH i njegovim provedbenim aktima. U slučajevima dodjele ugovora putem otvorenog postupka u kojima je kriterij „Ekonomski najpovoljnija ponuda“ obavezno objavljivati i podkriterije, u skladu sa odredbama člana 11. Uputstva o primjeni Zakona o javnim nabavkama BiH.*

4. NALAZ I PREPORUKE

4.1 Prethodno iskustvo sa klijentom i ostale kontrole nadležnih organa

Ured za reviziju institucija u Federaciji BiH drugi put obavlja reviziju finansijskih izvještaja Javnog preduzeća „Vodovod“ d.o.o. Bihać. U reviziji za 2008. godinu dato je mišljenje s rezervom. Prva kvalifikacija odnosila se na nemogućnost potvrđivanja iskazanih potraživanja. Naime, u postupku revizije je utvrđeno da su potraživanja od prodaje na datum bilansa precijenjena, obzirom da se najveći dio odnosi na period od 2004. do 2007. godine. Uprava nije vršila procjenu njihove naplativosti, niti je za procijenjeni iznos nenaplativosti teretila rashode perioda. Druga kvalifikacija odnosila se na imovinu, u kojoj nije iskazana vodovodna i kanalizaciona mreža izgrađena iz sredstava budžeta općine Bihać, čiji je nosilac po odluci osnivača bila JU „Zavod za prostorno uređenje“ Bihać. Društvo koristi ovu infrastrukturu i ostvaruje ekonomske koristi, ali mu ista nije predata na upravljanje. I na kraju, treća kvalifikacija odnosila se na javne nabavke, obzirom da u provedenim postupcima i izvršenim nabavkama nije osigurana pravična i aktivna konkurencija među potencijalnim dobavljačima, niti su svi ugovori dodijeljeni putem propisanih postupaka u kategorijama utvrđenih vrijednosnih razreda i prema procedurama i uslovima iz Zakona o javnim nabavkama BiH i njegovim provedbenim aktima.

Za naprijed navedene kvalifikacije, ali i za druge manje značajne propuste i utvrđene nepravilnosti date su preporuke.

I Osnivač Društva je u 2008. godini donio posebne zaključke kojima je zadužio organe upravljanja da poduzmu aktivnosti na unapređenju poslovanja i otklanjanju postojećih nedostataka.

U postupku predmetne revizije utvrdili smo da su samo neke preporuke date u prethodnoj reviziji implementirane, ali da najznačajnije, kao i zaključci Osnivača nisu.

Doneseni su akti vezani za servis, blagajničko poslovanje, skladišno poslovanje, transportna sredstva, tehničku službu, računovodstvo i računovodstvene politike, ali se nismo uvjerali da se sve donesene procedure dosljedno i u potpunosti primjenjuju. Postojeća programska rješenja instalisanog računarskog programa nisu u potpunosti iskorištena, a što se posebno odnosi na aplikaciju finansijskog poslovanja vezanu za potraživanja. Ista je nepotpuna i ne obezbjeđuje svu potrebnu ročnu strukturu potraživanja. Planiranje se vrši na osnovu Metodologije propisane od strane Osnivača i u skladu sa

Zakonom o javnim preduzećima u Federaciji BiH.

Nisu realizovane preporuke vezane za stalna sredstva i potraživanja. Nadležnoj JU »Zavod za prostorno uređenje« Bihac samo je upućen zahtjev za pokretanje procedure primopredaje izgrađenih vodoprivrednih objekata, kako bi se isti na propisani način mogli prenijeti u nadležnost Društva. S druge strane, politike potraživanja nisu usaglašene, niti se provode u skladu sa zahtjevima iz standarda. Uprava još uvijek nije poduzela sve potrebne aktivnosti u vezi realnog iskazivanja potraživanja. Na datum bilansa samo se vrši procjena nenaplativosti jednog dijela potraživanja i uz saglasnost Nadzornog odbora vrši direktan otpis na teret rashoda obračunskog perioda. Nisu donesene sve potrebne politike i procedure prenosa na sumnjiva i sporna potraživanja, uključujući i utuženja, kao i ispravku na teret rezultata poslovanja. Društvo uopće ne koristi konto ispravke potraživanja, već vrši direktan otpis, što nije u skladu sa općeprihvaćenim računovodstvenim načelima. Izostale su aktivnosti na pravovremenom priznavanju ovih pozicija prema zahtjevu iz paragrafa 37. i 85. Okvira za sastavljanje i prezentaciju finansijskih izvještaja i paragrafa 18. MRS 18 – Prihodi.

Nije izvršeno usklađivanje registrovanog kapitala sa iskazanim, knjigovodstvenim.

U vezi zaključka Osnivača iz 2008. godine, kojim su organi upravljanja bili zaduženi da na osnovu investiciono-tehničke dokumentacije i zapisnika o primopredaji između Društva i JU „Zavod za prostorno uređenje“ Bihac prenesu u vlasništvo i na upravljanje sve izgrađene vodovodne i kanalizacione sisteme i da s tim u vezi predlože donošenje odgovarajuće odluke o povećanju poslovnog udjela Općine u Društvu, u postupku predmetne revizije uvjerali smo se da predmetni zaključak nije ispoštovan. Pored naprijed navedenog, u prethodne četiri godine nisu realizovani ni slijedeći zaključci Osnivača: nije izvršena procjena sumnjivih i spornih potraživanja, niti je izvršen otpis nenaplativih potraživanja; nisu pribavljeni dokazi o vlasništvu za iskazane nekretnine u posjedu Društva, niti je izvršena procjena sredstava, niti usklađivanje registrovanog osnovnog kapitala sa iskazanim.

Reviziju finansijskih izvještaja za 2012. godinu, kao i za prethodnu godinu, obavio je i vanjski revizor, „Revizijska kuća“ d.o.o. Bihac i dao pozitivno mišljenje.

4.2 Sistem internih kontrola

Društvo je svoju organizaciju i organe organizovalo u skladu sa Zakonom o privrednim društvima i Zakonom o javnim preduzećima u Federaciji BiH i usvojilo pravila i procedure za značajnije procese rada.

Najznačajniji interni akti su Statut, Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta, Pravilnik o radu, Pravilnik o vodovodu, Pravilnik o računovodstvu i Pravilnik o računovodstvenim politikama i procjenama.

Organizacija Društva utvrđena je Statutom, a detaljno uređena Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta.

Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta predviđena su 152 radna mjesta. Na početku godine bila su raspoređena 152 zaposlenika. U 2012. godini zaposleno je 12 radnika. Zapošljavanje nije provedeno u skladu sa Pravilnikom o radu, kojim je uređeno da se postupak zasnivanja radnog odnosa pokreće na osnovu odluke Uprave. Uprava nije donosila odluke o tome, već je iste donosio direktor, bez upoznavanja ostala dva člana Uprave. Od ukupnog broja primljenih radnika, nakon isteka ugovora na određeno vrijeme, radni odnos prekinut je za četiri zaposlenika, dok su ostali primljeni u stalni radni odnos, uključujući i jednog pripravnika, nakon obavljenog pripravnčkog staža. Na datum bilansa u Društvu je bilo 158 zaposlenika, što je za 6 više u odnosu na ukupan broj sistematizovanih radnih mjesta. Zaposleno je više inkasatora i pomoćnih radnika nego što je sistematizovano. Na osnovu raspoložive dokumentacije smo utvrdili, a što su potvrdila i odgovorna lica, da sistematizovana radna mjesta nisu popunjena potrebnim brojem kvalifikovanih radnika.

Upravu čini direktor i dva izvršna direktora, izvršni direktor za tehničke poslove i izvršni direktor za ekonomske i pravne poslove. Nakon provedenog postupka izbora i imenovanja, u julu 2011. godine Nadzorni odbor imenovao je direktora, a krajem oktobra 2012. godine i izvršne direktore. Ista lica po drugi put su imenovana na ove funkcije, na period od četiri godine.

Uprava nije u potpunosti poštovala vlastiti Poslovnik o radu, kojim je pored ostalog predviđeno da se sjednice održavaju po potrebi, a najmanje jednom mjesečno. Kao i u prethodnoj godini, Uprava je i u revidiranoj održala samo sedam sjednica. Iz raspoložive dokumentacije utvrdili smo da je ovaka praksa od ranije, od prvog imenovanja Uprave u ovom sastavu, od 01.07.2008. godine. Uprava se još od tada nije

redovno sastajala, niti je raspravljala o svim poslovima iz nadležnosti, a dvije godine radila je bez Poslovnika o radu. Izvršni direktori nisu bili uključeni u sve poslove i aktivnosti iz nadležnosti Uprave, a posebno u vezi zaključivanja ugovora po različitim osnovama, o čemu je odlučivao isključivo direktor. Kao što je već konstatovano, Uprava nije odlučivala o prijemu zaposlenika, kako je regulisano Pravilnikom o radu, već su isti u radni odnos primljeni na osnovu odluka direktora, bez upoznavanja ostala dva člana Uprave.

U martu tekuće godine, prije isteka mandata, razriješen je dužnosti direktor Društva, a imenovan novi vršilac dužnosti, na period od dva mjeseca. U ovom kratkom periodu u radni odnos primljeno je 12 novih zaposlenika, od čega 1 u stalni radni odnos i 11 na određeno vrijeme. Obzirom da su u istom periodu penzionisana 3 radnika, na dan okončanja revizije Društvo je imalo 167 zaposlenika, što je značajno više u odnosu na ukupan broj sistematizovanih radnih mjesta i što je daleko od optimalne sistematizacije. Sve ovo imalo je i ima uticaja na cjelokupno poslovanje i direktno se održava na poslovnu sposobnost, finansijsku stabilnost i rezultate poslovanja. S tim u vezi podsjećamo, da je ostvareni prihod Društva u 2008. godini sa 132 zaposlenika bio na nivou prihoda ostvarenog u revidiranoj godini, ali iz razloga što su rashodi bili manji, u istoj godini ostvaren je pozitivan finansijski rezultat.

U postupku predmetne revizije utvrdili smo da su doneseni akti i procedure nedovoljno razrađeni i da istima nisu precizirana i u potpunosti definisana postupanja zaposlenika u obavljanju utvrđenih poslova iz nadležnosti. Također smo se uvjerali da se i kao takvi, usvojeni akti u potpunosti ne poštuju.

Kao primjer navodimo Pravilnik o vodovodu, najznačajniji interni akt koji se odnosi na radne procese. Ovim aktom, koji u biti predstavlja podršku u obavljanju poslova iz registrirane djelatnosti, nisu u potpunosti uređene sve potrebne procedure. Pored ostalog, nedostaju procedure vezane za radove koji se izvode u vlastitoj režiji, koje treba da sadrže postupak otvaranja radnih naloga, obradu, likvidaciju i kontrolu izvršenja.

Pravilnikom o računovodstvenim politikama i procjenama nisu u potpunosti razrađene politike potraživanja. Za razliku od prethodnog akta, novim pravilnikom nisu precizirani postupci vezani za prenos na sumnjiva i sporna potraživanja, kao ni svi potrebni rokovi. Istim pravilnikom nisu u potpunosti uređene ni politike zalih.

Nisu doneseni ni još neki akti. Pored ostalog, nedostaje i akt o kolanju dokumentacije, što može imati uticaja na pravovremenost evidentiranja poslovnih događaja. U postupku predmetne revizije nismo bili u mogućnosti u potpunosti provjeriti poštivanje i realizaciju zaključenih ugovora o javnim nabavkama. Naime, najveći broj ugovora za revidiranu godinu zaključen je na osnovu okvirnih sporazuma iz 2010. godine, nakon provedenih postupaka i izbora najpovoljnijih dobavljača. Okvirni sporazumi zaključni su na period od tri godine. U prilogu ugovora zaključenih za 2012. godinu, nisu priložene specifikacije pojedinačnih cijena. S druge strane, u specifikaciji ponuda iz 2010. godine, koja čini sastavni dio tenderske dokumentacije, navodi se da su cijene za 2011. i 2012. godinu promjenjive i da je moguće njihovo usklađivanje sa povećanjem indeksa porasta cijena koji određuje Federalni zavod za statistiku, uz dostavljeni dokaz o ovome ili uz originalnu potvrdu proizvođača o stopi rasta cijena za traženu robu. To se posebno odnosi na vodovodni materijal nabavljen od dobavljača »FDS Trgovina« d.o.o. Zagreb i »VmS group« d.o.o. Sarajevo. U vezi sa naprijed navedenim, u postupku predmetne revizije nismo bili u mogućnosti potvrditi da li fakturisane cijene isporučenog materijala odgovaraju ugovorenim, obzirom da nam nisu prezentirani dokumenti kojima bi se argumentovala osnovanost povećanja cijena, odobrena od strane Društva, kao ugovornog organa. Posebno ako se ima u vidu da zaprimljene fakture nisu na odgovarajući način likvidirane i kao takve odobrene za plaćanje. Neovisno o tome, iste su uredno plaćene.

Uprava nije redovno podnosila izvještaje Nadzornom odboru o provedenim postupcima nabavki, shodno odredbama člana 35. Zakona o javnim preduzećima u Federaciji BiH. Za razliku od Odbora za reviziju, Nadzorni odbor je po prvi put razmatrao ove izvještaje na sjednici održanoj 20.06.2012. godine.

Nadzorni odbor čini predsjednik i dva člana. Poslove iz nadležnosti Nadzornog odbora od 26.05.2012. godine obavljala su samo dva člana, obzirom da je predsjednik Nadzornog odbora, na vlastiti zahtjev razriješen dužnosti prije isteka mandata. U februaru tekuće godine imenovan je predsjednik Nadzornog odbora.

Nadzorni odbor je obavljao poslove iz nadležnosti, o čemu je donosio potrebne odluke i zaključke.

Značajno je napomenuti da Društvo koristi značajnu vodovodnu i kanalizacionu mrežu finansiranu iz sredstava općine Bihać, a za koju još uvijek nije izvršen tehnički prijem od strane JU »Zavod za prostorno uređenje« Bihać, nosioca projekta po odluci osnivača. Na prijedlog Uprave, Nadzorni odbor donio je zaključak za pokretanje procedure primopredaje izgrađenih vodoprivrednih objekata, kako bi se isti na propisani način mogli prenijeti u nadležnost Društva.

Pored donošenja akata iz vlastite nadležnosti, Nadzorni odbor donosio je i odluke koje su u biti u nadležnosti Uprave, kao što je uknjiženje izgrađenih objekata i nabavljene opreme iz kredita Kreditanstalt für Wiederaufbau, Frankfurt am Main, Germany (u daljem tekstu – KfW kredit) na sredstva u pripremi i prijenos potraživanja od kupaca komunalnih usluga sa redovnih na sumnjiva i sporna potraživanja.

U 2012. godini od Općinskog suda u Bihaću dobivena je obavijest o primjeni Zakona o izmjenama i dopunama o sudskim taksama Unsko-sanskog kantona, prema kojima se taksa na sve podnijete prijedloge za dozvolu izvršenja mora plaćati unaprijed, i to u iznosu od 5 % od visine spora. Drugim riječima, uz podnesak tužbi za sva potraživanja koja se utužuju, Društvo mora dostaviti dokaz o uplaćenju sudskoj taksi, što u svakom slučaju može imati uticaja na eventualno podizanje tužbi. S tim u vezi, Uprava je procijenila da bi trebalo utužiti samo one korisnike koji duguju preko 100 KM, što je i podržano od strane Nadzornog odbora i Odbora za reviziju. U 2013. godini ova odluka stavljena je van snage.

Podsjećamo, odredbu sličnog zakona koji se primjenjuje na području Kantona Sarajevo, Ustavni sud BiH je na sjednici održanoj 23.11.2012. godine proglasio neustavnom, jer ista nije u skladu sa Ustavom i Evropskom konvencijom za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda, što bi u svakom slučaju organi upravljanja i Osnivač trebali imati u vidu i pokrenuti ocjenu ustavnosti i ovog kantonalnog zakona.

Uprava nije samostalno vršila procjenu rizika, već je prihvatila Studiju rizika sačinjenu od strane Odjela za internu reviziju. Isti Odjel je na osnovu Studije rizika sačinio Plan rada za 2012. godinu. Na osnovu obavljenih revizija utvrđeni su manji propusti i nepravilnosti i date preporuke. U vezi revizije godišnjeg popisa i iskazanih zaliha, kao značajan problem istaknuta je velika količina neutrošenog materijala iz programa KfW, koji ne odgovara standardima materijala koji se ugrađuje, pri čemu se postavilo pitanje opravdanosti postojanja ovih zaliha.

Na datum bilansa zalihe su smanjene. Na osnovu odluke Nadzornog odbora izvršeno je rashodovanje doniranog materijala u vrijednosti od 22.328 KM. Radi se o neupotrebljivom materijalu i nekompletnim dijelovima. Činjenica je da sve zalihe nisu vrednovane u skladu sa zahtjevima iz MRS 2 – Zalihe. S tim u vezi, date su preporuke da se formira posebna stručna komisija za procjenu materijala koji odgovara standardima ugrađenog vodovodnog sistema i koji može biti iskorišten za potrebe preduzeća i da se dio materijala koji odgovara drugim kupcima, ponudi u zamjenu za materijal koji odgovara preduzeću po kvaliteti. Zalihe nabavljene iz KfW kredita su specifične. Radi se o posebnim vrstama materijala za samo određene profile mreže, karakteristične rekonstrukcije i kvarove, ne koriste se često, ali ih je zbog nepredviđenih kvarova, brzine posla i ušteda, potrebno imati na zalihama. Zalihe humanitarnog vodovodnog materijala drže se duže od godinu dana, jer se materijal ne koristi često, ali je neophodan na skladištu zbog specifičnih kvarova i brzine intervencija i izlaska na teren. Data je preporuka da se donese plan optimalnih zaliha.

Revizijom obaveza utvrđeno je da Društvo nije provodilo politike usaglašavanja sa dobavljačima. Konstatovano je da u Društvu do sada nije bilo u praksi priznavanja nekih potencijalnih obaveza, a time ni izvršenja rezervisanja za takve obaveze.

Revizijom potraživanja konstatovano je da je dio potraživanja koji se nalazi na redovnim potraživanjima već zastario, ali otpisa potraživanja u prethodnoj godini nije bilo, što je i to razlog povećanih potraživanja od kupaca. S tim u vezi više je nego izvjesno da postoje značajna potraživanja iz ranijeg perioda i da su ista zastarjela. Neovisno o tome, ista se i dalje vode kao redovna. S druge strane, postojeći softverski program je nepotpun i ne daje realno stanje svih potraživanja.

U pojedinim slučajevima uvidjeli smo da se korisnicima usluga nisu naplaćivali troškovi rada, niti je sav potrošeni materijal fakturisan. Prema izjavama odgovornih lica, prema nalogu direktora, troškovi rada i utrošeni materijal ne naplaćuju su u socijalnim slučajevima. Društvo nema pisane procedure za obračun troškova radne snage i potrošenog materijala za socijalne slučajeve.

Izdavanje materijala sa skladišta neophodno za ugradnju i fakturisanje izvršenih usluga ne vrši se blagovremeno i u momentu nastanka poslovnog događaja. U pojedinim slučajevima knjiženje izdataka sa skladišta provedeno je mjesec dana poslije obavljene usluge, iako je izvršena usluga po tom osnovu fakturisana odmah.

Radni nalozi za izvršenje usluga nisu odobreni od strane ovlaštenih lica. Isti su potpisani samo od strane naručioca, odnosno, rukovodioca tehničke službe, ali ne i od izvršnog direktora za tehničke poslove. U većini revidiranih slučajeva samo je korišten faksimil potpisa direktora.

Uprava nije u potpunosti ispoštovala sve date preporuke. Od ukupno 15 datih preporuka iz tekuće i prethodne godine, osam je u potpunosti realizovano, šest djelimično, a po jednoj preporuci nije bilo aktivnosti. Značajno je napomenuti da nisu realizovane preporuke vezane za: potraživanja, obzirom da nije

izvršen potpun prenos zastarjelih potraživanja (i ispravka) na sumnjiva i sporna potraživanja; zalihe, obzirom da nije donesen plan optimalnih zaliha i za interne procedure, kojima treba definisati sve vrste internih naloga, sa posebnim osvrtom na radne naloge za vlastita ulaganja u rekonstrukciju vodovodne mreže i izgradnju nove opreme.

Dopuniti i unaprijediti postojeće interne akte, a donijeti i nedostajuća uputstva i procedure za sve procese rada.

Uspostaviti potpune procedure praćenja i nadzora poštivanja zaključenih ugovora, od narudžbe ugovorenih do kvalitativnog i kvantitativnog prijema isporučenih količina materijala i rezervnih dijelova, kao i uredne likvidacije i odobrenja ispostavljenih računa/ situacija na osnovu kojih bi se vršilo plaćanje.

Sve donesene akte i usvojena pravila i procedure dosljedno poštivati i u kontinuitetu pratiti i nadzirati njihovu realizaciju.

Radi bolje efikasnosti i transparentnosti, ali i realnijeg planiranja, sve postupke javnih nabavki provoditi i ugovore dodjeljivati na godišnjem nivou.

Donijeti pisane procedure kojima bi se definisala autorizacija radnih naloga, te obračun troškova radne snage i utrošenog materijala za socijalne slučajeve. Iste dosljedno i u potpunosti poštivati i u kontinuitetu pratiti njihovu realizaciju.

Sva izdavanja materijala sa skladišta evidentirati blagovremeno i u momentu nastanka poslovnog događaja.

4.3 Planiranje i izvještavanje

Društvo je obezbijedilo da se planiranje vrši u skladu sa Zakonom o javnim preduzećima u Federaciji BiH i Metodologijom propisanom od strane Osnivača. U prethodnoj godini donesen je trogodišnji plana poslovanja za period od 2011. – 2013. godine. U skladu sa Metodologijom za izradu izvještaja o radu i poslovanju i planova poslovanja, Uprava je blagovremeno sačinila i nadležnim organima uputila na usvajanje Prijedlog Plana rada i poslovanja za 2012. godinu. Nadzorni odbor Društva je na sjednici održanoj 31.01.2012. godine usvojio Nacrt Plana rada i poslovanja za 2012. godinu i uputio Skupštini na usvajanje. Skupština Društva je na sjednici održanoj 07.05.2012. godine donijela odluku o usvajanju Plana rada i poslovanja za 2012. godinu. U odluci se navodi da će se isti prosljediti Osnivaču na davanje saglasnosti. Osnivač nije dao saglasnost na Plan rada i poslovanja za 2012. godinu.

U 2012. godini, osnovne ekonomske kategorije planirane su i ostvarene u slijedećim iznosima:

R. br.	Pozicija	Ostvareno u 2011. god.	Plan za 2012. god.	Rebalans za 2012. g.	Ostvareno u 2012. god.	Indeks (6/3)	Indeks (6/4)
1	2	3	4	5	6	7	
I	Prihodi	5.362.021	5.741.300	-	5.460.881	101,84	95,12
II	Rashodi	5.356.994	5.732.000	-	5.872.866	109,59	102,46
III	Dobit (I – II)	5.027	9.300	-	-	-	-
IV	Gubitak (II – I)	-	-	-	411.985	-	-

Prihodi ostvareni u 2012. godini u odnosu na prethodnu godinu veći su za 1,84 %, dok su u odnosu na planirane manji za 4,88 %. Istovremeno, u odnosu na prethodnu godinu rashodi su veći za 9,59 %, a u odnosu na plan za 2,46 %. Sve ovo rezultiralo je negativnom finansijskom rezultatu i iskazanom gubitku od 411.986 KM.

Pored ovih kategorija, značajno je napomenuti da je u 2012. godini na svim vodocpilištima zahvaćena ukupna količina vode od 7.445.371 m³, od čega je prepumpano u visoke zone snabdijevanja 1.910.690 m³. U istom periodu ukupno je fakturisano 3.564.826 m³ vode u iznosu od 3.867.178 KM. Shodno naprijed navedenom, gubici u vodi bili su 3.880.545 m³ ili 52,12 % u odnosu na ukupno zahvaćenu vodu.

Uprava je blagovremeno pripremila godišnje finansijske izvještaje i izvještaj o poslovanju. Nadzorni odbor Društva je na sjednici održanoj 19.04.2013. godine usvojio Izvještaj o radu i poslovanju za 2012. godinu i zajedno sa ostalim izvještajima uputio u dalju proceduru, Skupštini Društva na konačno usvajanje. Skupština Društva je na sjednici održanoj 13.05.2013. godine donijela Odluku o usvajanju Izvještaja o radu i poslovanju za 2012. godinu, kao i odluke o usvajanju izvještaja o radu vanjskog revizora, Nadzornog odbora i Odbora za reviziju. U odlukama se navodi da će se iste, zajedno sa svim izvještajima

prosljediti Osnivaču na davanje saglasnosti. **Skupština nije donijela odluku o načinu pokrića gubitka za 2012. godinu, ali ni za prethodne godine.**

Do okončanja revizije Osnivač nije dao saglasnost na Izvještaj o radu i poslovanju Društva za 2012. godinu, zajedno sa svim ostalim izvještajima.

4.4 Stalna sredstva i dugoročni plasmani

Stalna sredstva i dugoročni plasmani iskazani u knjigovodstvenoj vrijednosti od 8.691.974 KM, u odnosu na prethodnu godinu veći su za 57,08 %.

Struktura stalnih sredstava i dugoročnih plasmana na datum bilansa bila je sljedeća:

	31.12.2012.	31.12.2011.
STALNA SREDSTVA I DUGOROČNI PLASMANI	8.681.974	5.533.592
Nematerijalna sredstva	6.048	3.251
Nekretnine, postrojenja i oprema	8.674.451	5.530.341
Dugoročni razgraničenja	1.475	-

Sva stalna sredstva iskazuju se po trošku nabavke. Nakon početnog priznavanja, njihovo vrednovanje vrši se po trošku, umanjenom za akumuliranu amortizaciju i akumulirane gubitke od umanjenja.

Nematerijalna sredstva nisu značajna. Iskazani iznos čine licence, dok su računarski programi u potpunosti otpisani. U 2012. godini, od dobavljača „Infosys“ d.o.o. Bosanska Krupa, koji održava informatičku mrežu, nabavljena je licenca u vrijednosti od 5.506 KM.

Nekretnine, postrojenja i oprema predstavljaju najveći dio iskazane imovine. Vrijednost iste na datum bilansa iznosi 8.674.451 KM i u odnosu na prethodnu godinu veća je za 56,85 %.

Struktura i promjene na ovoj imovini u 2012. godini daju se u sljedećoj tabeli:

Opis	Zemljišta	Zgrade i slič.obj.	Vodovod. oprema	Kanaliz. oprema	Vozila i mehaniz.	Ostala oprema	Mat.sred. u pripr.	Ukupno
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1 Nabavna vrijedn.								
31.12.2011.	132.328	6.348.841	13.822.260	4.900.398	1.114.634	999.371	294.315	27.612.147
- direktna povećanja	-	-	-	-	5.156	26.005	3.599.294	3.845.395
- prijenos sa pripr.	-	61.248	144.129	9.563	39.454	24.756	(279.150)	-
- otuđenje i rashod.	-	-	-	-	(36.083)	(29.725)	-	(65.808)
- ostalo	-	-	-	-	-	-	-	-
31.12.2012.	132.328	6.410.089	13.966.389	4.909.961	1.123.161	1.020.407	3.614.459	31.176.794
2 Akum.amortizacija								
31.12.2011.	-	4.103.879	12.508.107	4.016.642	995.545	457.633	-	22.081.806
- amortiz.perioda	-	82.275	191.148	86.234	32.248	85.016	-	476.921
- otuđenje i rashod.	-	-	-	-	(26.659)	(29.725)	-	(56.384)
- ostalo	-	-	-	-	-	-	-	-
31.12.2012.	-	4.186.154	12.699.256	4.102.876	1.001.134	512.923	-	22.502.343
3 Knjigov.vrijednost								
na dan 31.12.2011.	132.328	2.244.962	1.314.153	883.756	119.089	541.738	294.315	5.530.341
na dan 31.12.2012.	132.328	2.223.935	1.267.133	807.085	122.027	507.484	3.614.459	8.674.451

U okviru ove grupe karakteristične su sljedeće pozicije:

- **Zemljište** u vrijednosti od 132.328 KM u biti predstavlja izvorišta, zemljišta vodozaštitne zone i građevinska zemljišta, na kojima su izgrađeni poslovni objekti. Iskazano zemljište obuhvata površinu od 10.451 m² i odnosi se na zemljišta Vedro Polje, Privalica, Žegar, Klokot. Vrijednost zemljišta još uvijek se vodi i iskazuje u vrijednostima utvrđenim u prijeratnom periodu. Nije izvršeno usklađivanje cijena zemljišta sa cijenama utvrđenim od strane nadležnog općinskog organa, niti za sva iskazana zemljišta Društvo ne posjeduje dokaze o vlasništvu.

- **Zgrade i slični objekti** iskazani u vrijednosti od 2.223.935 KM čine objekti za obavljanje poslovnih i administrativnih djelatnosti. Iskazano povećanje na ovoj poziciji za 61.248 KM odnosi se na izvršena i aktivirana ulaganja u ove objekte. Najveći dio radova obavljen je u vlastitoj režiji.

- **Vodovodna oprema** iskazana u iznosu od 1.267.133 KM odnosi se na vodovodnu mrežu, rezervoare, bunare, pumpne stanice i filtere. U 2012. godini, po različitim osnovama povećana je vrijednost ove imovine za 144.129 KM. Uglavnom se radilo o vlastitim ulaganjima.

- **Kanalizaciona oprema** iskazana u iznosu od 807.085 uglavnom čini kanalizacionu mrežu. Aktivirana ulaganja na ovoj poziciji nisu značajna.

Naprijed navedeni objekti i infrastruktura u ukupnoj vrijednosti od 4.298.154 KM, u poslovnim knjigama Društva iskazani su na poziciji „Građevinski objekti“. Ukupno povećanje na ovoj poziciji u 2012. iznosilo je 214.940 KM.

U postupku revizije utvrdili smo da je:

- **U okviru izvršenih ulaganja u ove objekte, dio radova u vrijednosti od 193.803 KM, obavljen u vlastitoj režiji. Za izvršene radove u vlastitoj režiji uvećana je vrijednost ove imovine, ali nisu umanjeni pripadajući troškovi poslovanja, već su za isti iznos uvećani vlastiti prihodi. Drugim riječima, za troškove vlastite radne snage uvećana je vrijednost sredstava, ali ne na način da su za iste iznose umanjeni troškovi plaća i naknada zaposlenika, čime bi se smanjili troškovi poslovanja, već su za isti iznos uvećani vlastiti prihodi, odnosno, iskazani su interni dobici, što nije u skladu sa općeprihvaćenim računovodstvenim načelima.**

Evidentiranje poslovnih promjena i provedeni računovodstveni postupci koji se odnose na izvršena ulaganja u vlastitoj režiji nisu u skladu sa zahtjevima iz standarda.

Društvo nije iskoristilo mogućnost da troškove primanja zaposlenih koji su direktno uključeni u izvođenje radova na adekvatan način kapitalizira, odnosno, pripiše trošku nabavke sredstva, uz istovremeno umanjeno troškova plaća i ostalih primanja zaposlenih za isti iznos, shodno mogućnostima iz paragrafa 17.a) i 22. MRS 16 – Nekretnine, postrojenja i oprema, a u vezi sa paragrafom 10. b) MRS 19 – Primanja zaposlenih. Načinom na koji Društvo postupa iskazuju se interni dobici, a samim tim uvećavaju i troškovi poslovanja i prihodi, što nije u skladu sa naprijed navedenim standardima.

U postupku predmetne revizije utvrdili smo da još uvijek nisu implementirane naše ranije date preporuke i zaključak Osnivača (o čemu je već konstatovano), obzirom da **Društvo koristi značajnu vodovodnu i kanalizacionu mrežu izgrađenu u prigradskim naseljima, finansiranu iz sredstava budžeta općine Bihać, za koju još uvijek nije izvršen tehnički prijem od strane JU "Zavod za prostorno uređenje" Bihać, nosioca projekta po odluci osnivača. Od ove infrastrukture čiju vrijednost nismo u mogućnosti identificirati, Društvo ostvaruje ekonomske koristi, u istu ulaže vlastita sredstva, ali za istu ne obračunava amortizaciju.**

Zbog neokončanih aktivnosti na preuzimanju vodovodne i kanalizacione infrastrukture koja se koristi, podcijenjena je imovina Društva, ali i dugoročna razgraničenja na poziciji obaveza.

Napominjemo, da za naprijed navedeno nije odgovorna isključivo Uprava i organi upravljanja Društva, obzirom da je isto više u nadležnosti JU "Zavod za prostorno uređenje" Bihać i Osnivača.

- **Vozila i mehanizacija** iskazana u vrijednosti od 122.027 odnose se na teretna i vučna vozila, građevinske mašine i putnička vozila. U 2012. godini, nakon provedenog postupka nabavke, nabavljeno je putničko vozilo „Škoda Oktavia“, u vrijednosti od 38.610 KM.

- **Ostala oprema** iskazana u vrijednosti od 507.485 KM čine oprema telemetrije, mjeraci protoka, laboratorijska oprema, uredska oprema i ostala postrojenja i oprema. U 2012. godini nabavljena je različita oprema u vrijednosti od 48.054 KM. Pored ostalog, od dobavljača „WILO“ d.o.o. Ljubljana, Slovenija, nabavljene su tri centrifugalne pumpe.

Vozila i mehanizacija, kao i ostala oprema u vrijednosti od 629.512 KM u poslovnim knjigama Društva iskazuju se na poziciji „Postrojenja i oprema“.

- **Materijalna sredstva u pripremi** iskazana su u iznosu od 3.614.457 KM.

U odnosu na prethodnu godinu, na ovoj poziciji iskazano je značajno povećanje. Na datum prethodnog bilansa na ovoj poziciji iskazana su započeta ulaganja (investicije u toku) u iznosu od 294.313 KM. U 2012. godini, na ovu poziciju uknjižena su izvršena ulaganja u iznosu od 3.599.294 KM, od čega se na ulaganja u vodovodnu mrežu odnosi 3.358.323 KM, a ulaganja u opremu 240.971 KM. Istovremeno, u istoj godini aktivirana su sredstva u iznosu od 279.150 KM.

U postupku predmetne revizije utvrdili smo da se:

- **Najveći dio evidentiranih ulaganja odnosi na ulaganja u vodovodnu mrežu u vrijednosti od 3.165.383 KM, koja su finansirana iz KfW kredita, namijenjenog za revitalizaciju vodovodnog sistema. Predmetni projekat započet je 2008. godine, a na osnovu pripremljene investiciono-tehničke dokumentacije i rješenja Općinskog načelnika kojim se odobrava rekonstrukcija ratom oštećenih objekata vodovodne mreže. Radove na revitalizaciji vodovodnog sistema izvodila je firma »«Elektrometal« d.o.o. Cazin, izabrana nakon postupka provedenog po procedurama kreditora. Prema prezentiranoj dokumentaciji radovi su okončani u maju 2010. godine. Zapisnik o primopredaji projekata izvedenog stanja i atestno-tehničke dokumentacije za izvedene radove između izvođača i nadzornog organa, angažovanog od strane kreditora, sačinjen je 31.05.2010. godine. Ukupna vrijednost izvršenih radova iznosi 2.348.516 KM, vrijednost ugrađenih cijevi iznosi 363.051 KM, a ostalog materijala 453.816 KM.**

Međutim, iako su radovi rekonstrukciji objekata vodovodne mreže u Bihaću okončani u 2010. godini, predmetna ulaganja sve do konca 2012. godine nisu evidentirana u poslovnim knjigama Društva. Na prijedlog centralne popisne komisije, Nadzorni odbor Društva donio je odluku o uknjiženju predmetnog ulaganja na investicije u toku (materijalna sredstva u pripremi).

S tim u vezi, Uprava je formirala komisiju čiji je zadatak da uz finansijsku dokumentaciju prikupi i svu potrebnu tehničku dokumentaciju te da od osnivača zatraži potrebne upotrebne dozvole, kako bi se u 2013. godini moglo izvršiti uknjižavanje svih građevina i opreme po kreditu KfW banke. U izvještaju komisije od 11.02.2013. godine, dat je pregled okončanih radova po zonama, nabavljenog materijala i ugrađene opreme. U izvještaju se konstatuje da su ukupna sredstva dobivena iz KfW kredita u iznosu od 2.000.000 EURA, namijenjena za nabavku materijala za rekonstrukciju ratom oštećenih objekata vodovodne mreže, radove na rekonstrukciji istih i izgradnju novog rezervoara „Debeljača“ sa pripadajućim potisnim i distributivnim cjevovodima u potpunosti iskorištena i da je račun zatvoren. Na kraju izvještaja se navodi da obzirom da Društvo posjeduje potrebnu finansijsku, tehničku i atestnu dokumentaciju potrebno je poduzeti radnje vezane za dobivanje upotrebne dozvole za rezervoar „Debeljača“ – potisni i distributivni cjevovod, te s tim u vezi uputiti zahtjev nadležnom općinskom organu uprave za izdavanje iste.

U vezi naprijed navedenog, smatramo da je sve ove radnje i računovodstvene postupke trebalo poduzeti znatno ranije, odmah po okončanju izvedenih radova i zapisnika o primopredaji. Zbog neblagovremeno poduzetih aktivnosti na knjigovodstvenom aktiviranju sredstava koja su već data u upotrebu i neprovedenih računovodstvenih postupaka u prethodne dvije godine podcijenjena je amortizacija koja nije obračunata u skladu sa zahtijevom iz paragrafa 55. MRS 16 – Nekretnine, postrojenja i oprema, za iznos koji nismo u mogućnosti kvantificirati, a precijenjen finansijski rezultat.

Amortizacija

Amortizacija je obračunata po stopama utvrđenim od strane Nadzornog odbora, a na osnovu korisnog vijeka trajanja sredstava. Amortizacija se obračunava pojedinačno za svako sredstvo primjenom stope koje su utvrđene na osnovu korisnog vijeka trajanja sredstva na amortizacionu osnovicu koju čini nabavna vrijednost. Odluku o načinu obračuna amortizacije stalnih sredstava Nadzorni odbor je donio na sjednici održanoj 31.01.2012. godine. Prema istoj odluci obračun amortizacije za stalna sredstva vrši se primjenom linearne metode koja podrazumijeva istu stopu amortizacije za svaku godinu korisnog vijeka trajanja stalnih sredstava, kako slijedi:

Grupa sredstava	Stopa amortizacije (u %)	Vijek trajanja (u godinama)
Građevinski objekti i crpne stanice	1,50	67
Objekti vodovodne mreže	2,5	40
Objekti kanalizacione mreže	2,0	50
Ostali objekti vodoprivrede	od 1,00 do 2,50	od 40 do 100
Kancelarijski namještaj i druga oprema vodoprivrede	12,50	8
Oprema na objektima vodovoda	10,00	10
Transportna sredstva	od 12,00 do 14,33	od 7 do 8
Računari	33,34	3
Oprema za prijem i čuvanje novca	15,50	15,50
Ostala oprema	8,00	12,5
Nematerijalna sredstva	20,00	5

Društvo za značajan dio imovine koju koristi ne obračunava amortizaciju. Radi se o vodovodnoj i kanalizacionoj mreži koja se koristi, a za koju još uvijek nije izvršen tehnički prijem od strane JU "Zavod za prostorno uređenje" Bihać, nosioca projekta po odluci osnivača, kao i o izvršenoj rekonstrukciji objekata vodovodne mreže koja je finansirana iz KfW kredita, o čemu je već naprijed konstatovano.

Procjena vrijednosti umanjenja stalnih sredstava

Pored činjenice da prilikom prve primjene MSFI nije postupilo u skladu sa zahtjevima iz standarda, Društvo ni na datum bilansa, kao ni na datume prethodnih bilansa nije vršilo procjenu postoje li bilo kakvi pokazatelji da je vrijednost nekog sredstva umanjena, niti je vršilo procjenu nadoknadive vrijednosti za takva sredstva, shodno paragrafu 9. i ostalim zahtjevima iz MRS 36 – Umanjenje vrijednosti sredstava, a posebno u vezi sa paragrafom 51. koji se odnosi na provjeru ostatka vrijednosti i vijeka upotrebe sredstava i drugim zahtjevima iz MRS 16 – Nekretnine, postrojenja i oprema.

Vlasništvo nad nekretninama

Društvo još uvijek ne raspolaže sa dokumentacijom o vlasništvu za sve nekretnine iskazane u finansijskim izvještajima. Iako se poduzimaju određene aktivnosti, rezultati još uvijek nisu vidljivi, obzirom da u značajnom dijelu zavise od drugih organa i institucija, uključujući i Osnivača, o čemu je već naprijed konstatovano.

Hipoteke i založno pravo

Prema izjavama odgovornih lica, Društvo nema ograničenja u raspolaganju nad imovinom, obzirom da nije terećeno hipotekama na nekretnine i založnim pravom na pokretnu imovinu.

Sve poslovne promjene vezane za ulaganja u vlastitoj režiji provoditi u skladu sa zahtjevima iz standarda. O svim izvršenim investicionim radovima u vlastitoj režiji voditi potpune i uredne evidencije. Otvoriti radne naloge u koje treba evidentirati stvarno nastale troškove izgradnje pojedinačnog objekta, isključujući bilo kakve interne dobitke.

Ponovo uputiti zahtjev Osnivaču i intenzivirati aktivnosti na preuzimanju vodovodne i kanalizacione infrastrukture od "Zavod za prostorno uređenje" Bihać, kako bi se ista konačno prenijela na Društvo, što bi bio i preduvjet za pravilno evidentiranje i provođenje računovodstvenih postupaka u skladu sa zahtjevima iz standarda.

Odmah poduzeti aktivnosti na knjigovodstvenom aktiviranju imovine izgrađene iz KfW kredita koja se koristi više od dvije godine. Obračunu amortizacije vršiti u skladu sa zahtjevima iz standarda i usvojenim amortizacionim stopama.

Sva stalna sredstva vrednovati prema zahtjevima iz standarda, shodno MRS 36 – Umanjenje vrijednosti sredstava, a u vezi sa MRS 16 – Nekretnine, postrojenja i oprema.

Nastaviti i intenzivirati aktivnosti vezane za obezbjeđenje dokaza o vlasništvu, procjeni i uknjižbi nekretnina kod nadležnih sudova.

4.5 Zalihe

Na datum bilansa iskazane su sljedeće zalihe:

	31.12.2012.	31.12.2011.
ZALIHE	613.813	690.893
Sirovine, materijal, rezervni dijelovi i sitan inventar	613.813	690.893

Zalihe iskazane u iznosu od 613.813 KM u odnosu na prethodnu godinu manje su za 11,16 %. Iste u najvećem dijelu predstavljaju vodovodni i kanalizacioni materijal, rezervne dijelove, a dijelom i sitan inventar i auto gume.

Prema Pravilniku o računovodstvenim politikama i procjenama, zalihe sirovina i materijala, rezervnih dijelova, sitnog inventara, ambalaže i autoguma vrednuju se i iskazuju po trošku nabavke, dok se provjera njihove vrijednosti, shodno članu 6., vrši krajem svake poslovne godine.

Provedenom revizijom utvrdili smo da se pravilnik ne poštuje.

Naime, u strukturi zaliha najveći dio iznosu od 326.434 KM odnosi se na zalihe vodovodnog materijala namijenjenog za rekonstrukciju vodovodne mreže, nabavljene iz KfW kredita u 2008. godini. Obzirom da su radovi na rekonstrukciji okončani u maju 2010. godine, proizilazi da se radi o preostalim, neutrošenim zalihama iz pomenutog projekta. Na datum bilansa nije vršeno njihovo vrijednosno usklađivanje, iako se radi o zalihama nabavljenim prije više od pet godina.

Ostale značajnije zalihe u iznosu od 216.196 KM čine redovne zalihe vodovodnog i kanalizacionog materijala. Nije vršeno vrijednosno usklađivanje ni ovih zaliha. Vrijednost ovih zaliha na početku godine iznosila je 219.283 KM. U toku godine nabavljene su nove zalihe u vrijednosti od 398.709 KM, dok je istovremeno utrošeno 401.797 KM, što ukazuje da je uglavnom utrošeno samo ono što je i nabavljeno, dok zalihe nabavljene u ranijim godinama nisu trošene.

Ilustracije radi, u sljedećoj tabeli daje se struktura iskazanih zaliha u prethodne tri godine:

Struktura zaliha	31.12.2010.	31.12.2011.	31.12.2012.
zalihe vodovodnog materijala - KfW	444.276	358.399	326.434
zalihe sirovina i materijala	336.097	219.283	216.196
zalihe ostalog materijala i pribora	18.498	24.787	13.410
zalihe goriva i maziva	573	152	166
zalihe ostalih sirovina i materijala	39.249	37.584	13.589
zalihe uredskog materijala	1.335	7.671	-
zalihe rezervnih dijelova	12.133	11.159	10.538
zalihe autoguma	8.349	10.693	11.551
zalihe zaštitne odjeće	5.521	4.406	5.073
zalihe sitnog inventara	17.228	16.758	16.856
Zalihe - ukupno	883.259	690.892	613.813

Zbog naprijed navedenog i činjenice da zalihe nisu vrednovane u skladu sa zahtjevima iz paragrafa 9. MRS 2 – Zalihe i prema vlastitim politikama, prema kojem se iste vrednuju po nabavnoj ili neto prodajnoj vrijednosti, u ovisnosti koja je niža, mi ne možemo potvrditi njihovu iskazanu vrijednost.

U zabilješkama uz finansijske izvještaje nisu objavljene ni sve potrebne informacije propisane zahtjevima iz paragrafa 36. istog standarda.

Radi realnog iskazivanja zaliha, formirati stručnu komisiju koja treba da preispita sve iskazane zalihe. Zalihe koje se iz bilo kog razloga ne mogu koristiti otpisati, a sve ostale upotrebljive vrednovati prema zahtjevima iz MRS 2 – Zalihe.

4.6 Potraživanja

Na datum bilansa, u finansijskim izvještajima iskazana su sljedeća potraživanja:

	31.12.2012.	31.12.2011.
POTRAŽIVANJA	3.494.758	3.468.874
Potraživanja od prodaje	3.323.991	3.270.690
Druga kratkoročna potraživanja	21.543	18.458
Potraživanja za ulazni PDV	61	-
Aktivna vremenska razgraničenja	149.163	179.726

Ukupna potraživanja iskazana na datum bilansa u iznosu od 3.494.758 KM na nivou su potraživanja iz prethodne godine. Pravilnikom o računovodstvenim politikama i procjenama iz januara 2010. godine su definisana potraživanja.

Potraživanja od prodaje u iznosu od 3.323.991 KM najznačajnija su potraživanja. Ista su nastala po osnovu izvršenih usluga snabdijevanjem pitkom vodom, odvođenje i prečišćavanje otpadnih voda i priključaka, a odnose se na potraživanja za komunalne i ostale usluge i priključke:

	31.12.2012.	31.12.2011.
Potraživanja od prodaje	3.323.991	3.270.690
Potraživanja od kupaca – komunalne usluge	3.092.787	3.016.102
Potraživanja od kupaca – ostale usluge	214.707	232.471
Potraživanja od kupaca – priključci	16.497	22.117

Procedurom Servis za korisnike, propisan je postupak registracije i aktiviranja novih korisnika, očitavanje potrošnje vode, obračun potrošnje vode, podjela računa i praćenje i analiza stanja dugovanja potrošača, dok je procedurom Proces utuženja korisnika, definisan postupak utuženja korisnika i evidencija utuženih korisnika.

Međutim, Društvo svojim Pravilnikom o računovodstvenim politikama i procjenama, ali ni dodatnim procedurama, nije definisalo otpis potraživanja, niti rokove kada se potraživanja klasificiraju kao sumnjiva i sporna i za koja se potraživanja formira ispravka vrijednosti i priznaje rashod. Društvo ne formira ispravku vrijednosti potraživanja, već tokom godine samo vrši djelimičan, direktni otpis zastarjelih potraživanja, dakle, ne u potpunosti. Usvojenim procedurama nije definisan koji iznosi duga korisnika se neće utuživati. U 2012. godini, Nadzorni odbor je usvojio prijedlog Uprave, da se u narednim periodima tuže samo korisnici čiji neizmireni dug prelazi 100 KM, čime bi se smanjili troškovi sudskih taksi. Na osnovu uzorka i razgovora sa odgovornim licima možemo zaključiti da se neka potraživanja ispod 100 KM utužuju, dok neka i ne, dakle, nema pravila, već se utuženja baziraju na procjeni Službe servisa za korisnike.

Ovakav način postupanja sa potraživanjima nije u skladu sa općeprihvaćenim računovodstvenim načelima. Naime, paragraf 37. Okvira za sastavljanje i prezentaciju finansijskih izvještaja nalaže opreznost prilikom pripreme i sastavljanja finansijskih izvještaja, posebno nenaplativih potraživanja, što znači da Uprava treba da izvrši procjenu naplativosti iskazanih potraživanja i da za procijenjeni iznos nenaplativosti koriguje ranije priznati prihod. Paragraf 85. istog Okvira nalaže da se kao kriterij priznavanja koristi pritanje ekonomskih koristi, kako bi se ukazalo na stepen izvjesnosti priliva i odliva sredstva, a što se zahtjeva i paragrafom 22. MRS 18 – Prihodi.

Stoga i ne možemo potvrditi pravilnost ovakvog načina rada i postupanja sa potraživanjima, koji nije ni efikasan.

Obzirom na naprijed navedeno i činjenicu da se radi o kratkoročnim potraživanjima za koja Uprava na datum bilansa nije izvršila procjenu naplativosti, shodno važećim računovodstvenim načelima i standardima, ne možemo potvrditi da su ukupno iskazana potraživanja od prodaje u iznosu 3.323.991 KM realna i da će se u cijelosti naplatiti.

Društvo je u skladu sa članom 28. Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH uputilo kupcima konfirmacije na dan 31.12.2012. godine. Do okončanja revizije sve konfirmacije nisu potvrđene. Naprijed navedeno ostavlja mogućnost promjena na iskazanim stanjima na datum bilansa, što u konačnici može uticati na rezultate poslovanja.

Ročna struktura potraživanja od prodaje na datum bilansa bila je sljedeća:

Opis	Nedospjelo	do 30 dana	od 31 do 60 dana	od 61 do 365 dana	Preko 365 dana	Ukupno
Potraživanja od kupaca – komunalne usluge	366.863	149.880	106.665	749.427	1.719.952	3.092.787
Potraživanja od kupaca – ostale usluge	-	4.745	10.217	70.837	128.908	214.707
Potraživanja od kupaca – priključci	-	9.155	1.473	(3.148)	9.017	16.497
Potraživanja od prodaje	366.863	163.780	118.355	817.116	1.857.877	3.323.991

Za iskazana potraživanja od prodaje preko 365 dana, u iznosu od 1.857.877 KM, Uprava nije vršila procjenu naplativosti, niti su ista ispravljena na teret rashoda, radi čega ih, shodno naprijed navedenim zahtjevima iz standarda, ne možemo potvrditi kao realna.

Tokom 2012. godine povećana su sumnjiva i sporna potraživanja od kupaca u zemlji za 481.978 KM, a smanjena za 215.806 KM. Povećanje se odnosi na prijenos redovnih potraživanja na sumnjiva i sporna za aktivne korisnike zaključno sa 2009. godinom u iznosu od 349.113 KM, neaktivne korisnike u iznosu od 132.850 KM, dok se smanjenje, u najvećem dijelu, u iznosu od 183.705 KM, odnosi na otpisana potraživanja iz bilansnih evidencija na osnovu preporuke Interne revizije, ali bez Odluke Uprave.

Druga kratkoročna potraživanja u visini od 21.543 KM veća su u odnosu na prethodnu godinu za 16,71 %.

	31.12.2012.	31.12.2011.
Druga kratkoročna potraživanja	21.543	18.458
Potraživanja od zaposlenika	647	598
Potraživanja od državnih organa i institucija	6.410	3.374
Ostala kratkoročna potraživanja	14.486	14.486

- **Potraživanja od zaposlenika** iskazana su u iznosu od 647 KM odnose se na potraživanja po osnovu isplaćenih akontacija zaposlenicima.

- **Potraživanja od državnih organa i institucija** iskazana u iznosu od 6.409 KM odnose se na potraživanja od Zavoda za zdravstveno osiguranje za refundaciju naknada zaposlenika za bolovanje preko 42 dana.

- **Ostala kratkoročna potraživanja** iskazana u iznosu od 14.486 KM odnose se u najvećem dijelu, u iznosu od 12.919 KM, na avansnu uplatu za specijalno vozilo koje služi za prevoz i usisavanje kanalizacije iz 2009. godine i obračuna zatezних kamata zaključno sa 2009. godinom u iznosu od 1.567 KM. Društvo zaključno sa 31.12.2012. godine nije dobilo isporuku vozila, te je pokrenulo tužbu za povrat avansa.

Provedenom revizijom utvrdili smo da **potraživanja za avans iz 2009. godine nisu ispravljena na teret rashoda, shodno načelu opreznosti, niti je Društvo svojim politikama definisalo vrednovanje i iskazivanje drugih kratkoročnih potraživanja. Na osnovu navedenog, rashodi obračunskog perioda podcijenjeni su i za navedeni iznos.**

Aktivna vremenska razgraničenja iskazana su u iznosu od 149.163 KM i odnose se razgraničene premije osiguranja u iznosu od 2.453 KM, ostale troškove plaćene unaprijed u iznosu od 116.617 KM, ostale prihode koji nisu fakturirani u iznosu od 29.866 KM i ostala razgraničenja u iznosu od 227 KM.

- **Ostali troškovi plaćeni unaprijed** iskazani u iznosu od 116.617 KM u najvećem dijelu, u iznosu od 45.281 KM, odnose se na potraživanja od Općine za projekte, naknadu na nepovućena sredstva KfW kredita u iznosu od 52.146 KM i razgraničenja po osnovu plaćenih sudskih taksi u iznosu od 10.000 KM.

- Potraživanja od općine za projekte odnose se na projekte iz ranijih godina i nisu rashodovana preko ispravke vrijednosti, shodno načelu opreznosti, **radi čega su rashodi perioda podcijenjeni za 45.281 KM.**

- Naknada na nepovučena sredstva odnosi se na kamatu na kredit KfW banke do 30.06.2011. godine. Društvo nije u skladu sa paragrafom 11. MRS 23 - Troškovi pozajmica, kapitaliziralo pripadajući dio kamate koji se može direktno pripisati sticanju, izgradnji ili proizvodnji kvalifikovanog sredstva. U skladu sa navedenim Društvo je trebalo reklasificirati iznos od 52.146 KM sa razgraničenja na sredstva u pripremi.

- Razgraničenja po osnovu sudskih taksi odnose se plaćenu sudsku taksu za pokrenute sporove protiv korisnika neplatiša. Obzirom da sporovi još uvijek nisu okončani, Društvo je na datum bilansa storniralo trošak i knjižilo procijenjeni iznos od 10.000 KM na razgraničenja, što nije u skladu sa osnovnim pretpostavkama nastanka događaja, definisanim paragrafom 22. Okvira za sastavljanje i prezentaciju finansijskih izvještaja.

Shodno naprijed navedenom, Društvo nije izvršilo ispravku vrijednosti potraživanja i priznalo rashod perioda za potraživanja od prodaje preko 365 dana u iznosu od 1.857.877 KM, za ostala kratkoročna potraživanja u iznosu od 14.486 KM, za potraživanja od Općine u iznosu od 45.281 KM.

Zbog neprovedenih računovodstvenih postupaka u pripadajućem obračunskom periodu, sredstva su precijenjena, a rashodi podcijenjeni za 1.927.644 KM, što nije u skladu sa Međunarodnim računovodstvenim standardima i Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja, a prije svih paragrafom 22., 33., 37. i 85. Okvira za sastavljanje i prezentiranje finansijskih izvještaja.

Radi zaštite imovine i realnog iskazivanja potraživanja politike potraživanja treba unaprijediti i usaglasiti sa općeprihvaćenim računovodstvenim načelima. Uprava je dužna da prilikom sastavljanja finansijskih izvještaja izvrši procjenu naplativosti iskazanih potraživanja i da shodno tome izvrši korekciju finansijskog rezultata. Poboljšati i iskoristiti sve mehanizme i raspoloživu tehnologiju kako bi ispravke potraživanja u narednom periodu bile manje.

Internim aktima također definisati procedure ispravke vrijednosti svih potraživanja usaglašene sa zahtjevima iz Okvira za sastavljanje i prezentiranje finansijskih izvještaja.

Donijeti procedure kojima bi se unaprijedilo upravljanje potraživanjima, posebno u dijelu koji se odnosi na potraživanja koja neće biti tužena, kako bi se jasno utvrdila vrijednost tih potraživanja i procedure naplate istih.

Priznavati troškove pozajmica u skladu sa MRS 24 – Troškovi pozajmica, vodeći posebno računa o troškovima pozajmica koji se mogu direktno pripisati sticanju, izgradnji ili proizvodnji kvalifikovanog sredstva i uključiti ih u nabavnu vrijednost tog sredstva, te prestati sa kapitalizacijom troškova pozajmice u momentu kada su dovršene sve bitne aktivnosti potrebne da se kvalifikovano sredstvo stavi u planiranu upotrebu.

Troškove sudskih taksi knjižiti u skladu sa Okvirom za sastavljanje i prezentaciju finansijskih izvještaja.

4.7 Gotovina i gotovinski ekvivalenti

Gotovina i gotovinski ekvivalenti na datum bilansa iskazani su u slijedećim iznosima:

	31.12.2012.	31.12.2011.
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	344.739	464.385
Transakcijski računi – domaća valuta	343.706	463.428
Transakcijski računi – strana valuta (u KM)	129	129
Blagajna - domaća valuta	862	736
Blagajna - strana valuta (u KM)	42	92

Gotovina i gotovinski ekvivalenti u odnosu na prethodni datum bilansa značajno su smanjeni, i to za iznos od 119.646 KM. Ovo smanjenje rezultat je teške finansijske situacije u kojoj se Društvo nalazi, radi čega u 2012. godini posluje sa gubitkom.

Transakcijski računi u domaćoj i stranoj valuti otvoreni su kod 7 banaka: Union Banka d.d. Sarajevo, BBI BH d.d. Sarajevo, UniCredit Banka d.d. Mostar, Raiffeisen Bank d.d. BiH, Volksbank BH d.d. Sarajevo, HYPO Alpe Adria Bank d.d. Mostar i Sparkasse Bank d.d.

Za raspolaganje sa sredstvima na računima kod poslovnih banaka ovlaštena su dva lica.

Blagajne se odnose na glavne blagajne u domaćoj i stranoj valuti, koje se koriste za isplate i naplate nastale kao rezultat redovnog poslovanja.

4.8 Obaveze

U finansijskim izvještajima na datum bilansa, iskazane su slijedeće obaveze:

	31.12.2012.	31.12.2011.
OBAVEZE	4.785.424	1.395.899
Dugoročne obaveze	3.982.365	85.616
Dugoročna razgraničenja	52.060	82.504
Dugoročne obaveze	3.930.305	3.112
Kratkoročne obaveze	803.059	1.310.283
Obaveze prema dobavljačima i druge obaveze	802.706	723.501
Pasivna vremenska razgraničenja	353	586.782

Obaveze iskazane na datum bilansa u iznosu od 4.785.424 KM u odnosu na prethodnu godinu veće su za 3.389.525 KM. Povećanje ovih obaveza je rezultat uknjiženja KfW kredita, u iznosu od 2.000.000 EUR ili 3.911.660 KM. U okviru istih učešće dugoročnih obaveza je 83,22 %, a kratkoročnih 16,78 %.

U okviru dugoročnih obaveza iskazana su dugoročna razgraničenja i dugoročne obaveze.

Dugoročna razgraničenja iskazana u iznosu od 52.060 KM u odnosu na prethodnu godinu manja su za 36,90 % i odnose se u najvećem dijelu na donacije u materijalu, koje se evidentiraju u skladu sa MRS 20 - Računovodstvo državnih davanja i objavljivanje državne pomoći. Smanjenje se u najvećem dijelu odnosi na otpis doniranog materijala u iznosu od 24.483 KM, po osnovu Elaborata o popisu za 2012. godinu.

Dugoročne obaveze iskazane u iznosu od 3.930.305 KM odnose se na dugoročni kredit i dugoročne obaveze po finansijskom lizingu.

- **Dugoročni kredit** iskazan u iznosu od 3.911.660 KM odnosi se na ugovor o kreditu i finansiranju sklopljenim između Bosne i Hercegovine („BiH“), Federacija BiH, Republike Srpske i Kreditanstalt für Wiederaufbau, Frankfurt am Main („KfW“) u 2004. godini za obnovu sistema vodosnabdijevanja i kanalizacije BiH. U 2005. godini potpisan je Zasebni sporazum između KfW-a i Općine Bihać i u januaru 2008. godine potpisan je supsidijarni kreditni sporazum između Općine Bihać i Društva, na osnovu kojeg je Općina Bihać prosljedila kredit Društvu u iznosu od 2.000.000 EUR ili 3.911.660 KM za sanaciju sistema vodovoda, proširenje i optimalizaciju tih sistema, te smanjenje tehničkih i upravnih gubitaka vode za piće.

Uslovi kredita su rok otplate 40 godina, greis period 10 godina, kamatna stopa 0,75 % godišnje i naknada za neiskorišteni dio glavnice 0,2 %. Kreditna sredstva će se otplaćivati polugodišnje s početkom na dan 30.06.2015. godine sa ratom od 33.333 EUR ili 65.194 KM. Za implementaciju cjelokupnog projekta bila je zadužena konzultantska kuća ILF Cosulting Engineers („ILF“) iz Njemačke i otvoren je poseban podračun kog Raiffeisen banke, sa pravom raspolaganja isključivo predstavnika ILF-a, sa kojeg su vršene isplate dobavljačima za materijal i za izvođenje radova. Radovi su završeni u oktobru 2010. godine, uz garantni rok od godinu dana, o čemu je šire pojašnjeno u tački 4.4. Izvještaja.

- **Dugoročne obaveze po finansijskom lizingu** iskazane u iznosu od 18.645 KM odnose se na nabavku automobila u 2012. godini. **Društvo nije izvršilo reklasifikaciju dijela koji dospijeva u 2013. godini na kratkoročne obaveze u skladu sa paragrafom 60. MRS 1 Prezentacija finansijskih izvještaja.**

Društvo nije izvršilo rezervaciju po započetim sudskim sporovima shodno paragrafu 38. Okvira za sastavljanje i prezentaciju finansijskih izvještaja i paragrafu 36. MRS 37 – Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna sredstva. Prema prezentiranim podacima Službe pravnih, općih i kadrovskih poslova protiv Društva se vodi 7 sudskih sporova, sa ukupnom procijenjenom vrijednosti, po štetu Društva, u iznosu od 55.820 KM. U skladu sa navedenim obaveze i rashodi Društva su podcijenjeni za navedeni iznos.

Kratkoročne obaveze iskazane u iznosu od 803.059 KM u odnosu na prethodnu godinu manje su za 507.224 KM. Ovo smanjenje je rezultat knjiženja KfW kredita i reklasifikacije kratkoročnih razgraničenja, koja su se odnosila na materijal na dugoročni kredit. Kratkoročne obaveze čine obaveze prema dobavljačima i druge obaveze i pasivna vremenska razgraničenja.

Obaveze prema dobavljačima i druge obaveze iskazane u iznosu od 802.706 KM, u odnosu na prethodnu godinu veće su za 10,95 %. Najveći dio ovih obaveza odnosi se na obaveze prema dobavljačima u zemlji u iznosu od 288.216 KM, obaveze po osnovu plaća, naknada i ostalih primanja zaposlenih u iznosu od 246.290 KM, obaveze za ostale poreze, doprinose i druge dadžbine u iznosu od 225.082 KM i obaveze za PDV u iznosu od 43.114 KM.

- **Obaveze prema dobavljačima u zemlji** u iznosu od 288.216 KM na nivou su obaveza iskazanih u prethodnoj godini, a odnose se na iskazane neizmirene obaveze prema izvođačima radova i usluga i za isporučenu robu.

Društvo nije primilo većinu konfirmacija, odnosno nije usaglasilo iskazana stanja sa dobavljačima, tako da nismo u mogućnosti potvrditi iskazano stanje na datum bilansa, a što otvara mogućnost pojavljivanja dodatnih obaveza. Također, za dobivene konfirmacije nisu usaglašavane razlike, niti su provedena dodatna knjiženja za utvrđene razlike.

- **Obaveze po osnovu plaća, naknada i ostalih primanja zaposlenih** u iznosu od 246.290 KM odnose se obaveze za plaću za decembar 2012. godine, koje su izmirene u tekućoj godini.

- **Obaveze za ostale poreze, doprinose i druge dadžbine** u iznosu od 225.082 KM u najvećem dijelu, u iznosu od 223.800 KM predstavljaju obaveze za vodne naknade. Radi se o iskazanim obavezama po osnovu naplaćenih sredstava od kupaca, za period od aprila 2011. do decembra 2012. godine. Stanje ovih obaveza usaglašeno je sa Agencijom za vodno područje rijeke Save, o čemu je sačinjen zapisnik od 13.03.2013. godine.

Provedenom revizijom utvrdili smo da Društvo nije evidentiralo sve fakture koje se odnose na 2012. godinu, niti je za neblagovremeno ispostavljene fakture i donesene sudske presude izvršilo potrebna rezervisanja, u iznosu od 64.734 KM, shodno MRS 37 – Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna sredstva, zbog čega su iste teretile narednu godinu. U okviru navedenog iznosa, iznos od 55.360 KM odnosi se na donesene sudske presude i iznos od 9.374 KM odnosi se na neblagovremeno ispostavljene fakture. Pored ne rezervisanja za neblagovremeno ispostavljene fakture i donesene sudske presude Društvo nije izvršilo rezervaciju ni za dio kamate na KfW kredit koja se odnosi na period od 30.06.2011. – 31.12.2012. godine, u iznosu od 41.684 KM.

Zbog neprovedenih računovodstvenih postupaka u pripadajućem obračunskom periodu, obaveze i rashodi podcijenjeni su najmanje za 162.238 KM, što nije u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u Federaciji BiH, Međunarodnim računovodstvenim standardima i

Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja, a prije svih paragrafom 22., 91. i 94. Okvira za sastavljanje i prezentiranje finansijskih izvještaja.

Klasificiranje obaveza vršiti u skladu sa MRS 1 Prezentacija finansijskih izvještaja.

Rezervisanja za sudske sporove vršiti u skladu sa paragrafima 36., 37. i 38. MRS 37 – Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna sredstva.

Troškove i obaveze priznavati i računovodstveno evidentirati u momentu stvaranja istih, u periodu na koji se isti odnose, shodno tačkama 22., 91. i 94. Okvira za sastavljanje i prezentiranje finansijskih izvještaja, a ukoliko u momentu priznavanja ne postoji odgovarajuća knjigovodstvena isprava evidentiranje vršiti u korist pasivnih vremenskih razgraničenja, u skladu sa MRS 37 – Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna sredstva.

4.9 Kapital

Na datum bilansa iskazan je kapital u slijedećim iznosima:

	31.12.2012.	31.12.2011.
KAPITAL	8.349.860	8.761.845
Osnovni kapital	13.178.402	13.178.402
Neraspoređena dobit	98.149	98.149
Gubitak do visine kapitala	(4.926.691)	(4.514.706)

Osnovni kapital iskazan u iznosu od 13.178.402 KM razlikuje se od kapitala registrovanog kod nadležnog registarskog suda. Naime, na osnovu Odluke o usklađivanju Odluke o osnivanju Javnog preduzeća „Vodovod i kanalizacija“ Bihać sa Zakonom o javnim preduzećima u Federaciji BiH i dopuni djelatnosti, broj: 02-02-7664/05, od 22.09.2005. godine, Rješenjem Općinskog suda u Bihaću broj: UF/I-318/05, od 12.12.2005. godine registrovan je osnovni upisani kapital u iznosu od 13.220.793 KM.

Neraspoređena dobit u iznosu od 98.149 KM odnosi se na neraspoređenu dobit iz ranijeg perioda.

Gubitak do visine kapitala iskazan u iznosu od 4.926.691 KM, u odnosu na prethodnu godinu veći je za 9,13 %. U okviru iskazanog iznosa najveći dio u iznosu od 4.514.706 KM odnosi se na gubitak iz ranijih godina, a 411.985 KM na gubitak izvještajne godine.

Najveći dio iskazanog gubitka iz ranijeg perioda rezultat je provedenih računovodstvenih postupaka po osnovu primjene MRS 8 - Računovodstvene politike, promjene računovodstvenih procjena i greške, a odnosi se na otpis nenaplaćenih potraživanja.

Od registracije osnovnog kapitala u naprijed navedenom iznosu, nije vršeno njegovo usaglašavanje sa stvarnim kapitalom. U dosadašnjem periodu Nadzorni odbor nije predlagao, niti je Skupština Društva donosila odluke o načinu pokrića iskazanog gubitka u proteklom periodu. I prilikom usvajanja Izvještaja o radu i poslovanju za 2012. godinu, nije predložena, niti je donesena odluka o načinu pokrića gubitka za 2012. godinu.

Inicirati aktivnosti kod organa upravljanja donošenje odluke o načinu pokrića iskazanog gubitka do visine kapitala, u skladu sa Zakonom o privrednim društvima i Statutom i usklađivanju registrovanog osnovnog kapitala sa iskazanim, knjigovodstvenim.

4.10 Prihodi

Prihodi ostvareni u obračunskom periodu iskazani su kako slijedi:

	01.01. - 31.12.2012.	01.01. - 31.12.2011.
PRIHODI	5.460.881	5.362.021
Poslovni prihodi	5.374.764	5.106.940
Finansijski prihodi	16.243	11.919
Ostali prihodi	69.874	243.162

U poslovne prihode spadaju prihodi ostvareni od prodaje usluga vodosnabdijevanja i usluga odvodnje otpadnih voda, te pružanja raznih usluga iz domena osnovne djelatnosti Društva.

Poslovni prihodi ostvareni u visini od 5.374.764 KM najznačajniji su i u ukupnim prihodima učestvuju sa 98,42 % i u odnosu na prošlu godinu veći su za 5,24 %. Poslovne prihode čine prihodi od prodaje učinaka, prihodi od aktiviranja ili potrošnje robe i učinaka i ostali poslovni prihodi.

- **Prihodi od prodaje učinaka** iskazani u iznosu od 5.111.883 KM u odnosu na prethodnu godinu veći su za 13,24% i u najvećem dijelu odnose se na prihode od komunalnih usluga - voda, prihode od komunalnih usluga – kanalizacija, prihode od prodaje usluga rada po narudžbi, prihode od priključaka i prihode od komunalnih usluga – naknada za mjerno mjesto.

Prihodi od komunalnih usluga – voda iskazani su u iznosu od 3.861.838 KM i u odnosu na prethodnu godinu veći su za 10,12 %. Ovi prihodi odnose se na prihode od prodaje vode fizičkim licima u iznosu od 2.712.430 KM i pravnim licima u iznosu od 1.149.408 KM.

Prihodi od komunalnih usluga – kanalizacija iskazani su u iznosu od 479.802 KM i u odnosu na prethodnu godinu veći su za 13,11 %. Ovi prihodi odnose se na prihode od prodaje otpadnih voda fizičkim licima u iznosu od 261.985 KM i pravnim licima u iznosu od 217.817 KM.

Prihodi od prodaje usluga rada po narudžbi iskazani u iznosu od 150.197 KM odnose se na izgradnju i opremanje mjernih šahtova za uvezivanje u sistem telemetrije u cilju smanjenja gubitaka na vodovodnoj mreži, izmještanje dijela vodovodne mreže, produžetak vodovodne mreže.

Prihodi od priključaka iskazani u iznosu od 133.735 KM odnose se na prihode ostvarene na osnovu priključenja na vodovodnu mrežu.

Prihodi od komunalnih usluga – naknada za mjerno mjesto iskazani su u iznosu od 409.707 KM i odnose se na prihode od naknada za mjerno mjesto za fizička lica u iznosu od 355.937 KM i pravna lica u iznosu od 53.770 KM.

- **Prihodi od aktiviranja ili potrošnje robe i učinaka** iskazani u iznosu od 193.803 KM i u novo su prihoda prethodne godine, a odnose se na vlastite radove izvršene na izradi vodovodne mreže, o čemu je šire pojašnjeno u tački 4.5. Izvještaja.

- **Ostali poslovni prihodi** iskazani u iznosu od 69.078 KM u odnosu na prethodnu godinu manji su za 53,54 %, a u najvećem dijelu odnose se na prihode od dotacija Općine Bihać u iznosu od 21.596 KM, prihode od refundacije bolovanja u iznosu od 19.007 KM i ostale prihode u iznosu od 21.767 KM.

Finansijski prihodi iskazani u iznosu od 16.243 KM veći su za 36,28 % u odnosu na ovu vrstu prihoda u prethodnoj godini i odnose se na redovne kamate na novčana sredstva i prihode od naplate troškova sudskih sporova.

Ostali prihodi i dobiti iskazani u iznosu od 69.874 KM manji su za 173.288 KM u odnosu na prihode ostvarene u prethodnoj godini, a u najvećoj mjeri odnose se na viškove materijala po Elaboratu u iznosu od 20.534 KM i otpis doniranog materijala po elaboratu u iznosu od 22.483 KM.

4.11 Rashodi

Na datum bilansa, u finansijskim izvještajima iskazani su slijedeći rashodi:

	01.01.-31.12.2012.	01.01.-31.12.2011.
RASHODI	5.872.866	5.356.994
Poslovni rashodi	5.508.483	5.244.011
Finansijski rashodi	1.402	21.700
Ostali rashodi i gubici	326.314	36.388
Rashodi iz osnova promjene računovodstvenih politika	36.667	54.895

Ukupni rashodi u 2012. godini u odnosu na prethodnu godinu veći su za 9,63 %.

U strukturi rashoda najznačajniji su poslovni rashodi.

Poslovni rashodi koje čine troškovi poslovanja ostvareni u iznosu od 5.508.483 KM, u odnosu na prethodnu godinu veći su za 5,04 %.

Struktura poslovnih rashoda je slijedeća:

	01.01.-31.12.2012.	01.01.-31.12.2011.
Poslovni rashodi	5.508.483	5.244.011
Materijalni troškovi	1.313.782	1.261.478
Troškovi plaća i ostalih ličnih primanja	3.209.629	2.992.573
Troškovi proizvodnih usluga	217.111	250.637
Amortizacija	476.921	470.690
Nematerijalni troškovi	291.040	268.633

Materijalni troškovi u iznosu od 1.313.782 KM u odnosu na prethodnu godinu veći su za 4,14 %. U okviru ove pozicije iskazuju se utrošena energija i gorivo, troškovi materijala i ostali materijalni troškovi.

Utrošena energija i gorivo iznosili su 743.842 KM. U okviru ove grupe najveći dio u iznosu od 625.897 KM odnosi se na utrošenu električnu energiju, od čega se značajan dio odnosi na proizvodnu (za pogon pumnih postrojenja), odnosno, na električnu energiju neophodnu za uredno snabdijevanje vodom. Ostali značajniji troškovi na ovoj poziciji čini utrošeno gorivo i mazivo u iznosu od 114.245 KM.

Troškovi materijala iznosili su 549.795 KM. Ove troškove u najvećem dijelu čine utrošeni vodovodni i kanalizacioni materijal u iznosu od 395.860 KM, utrošeni materijal za hemijska sredstva i čišćenje u iznosu od 76.919 KM i utrošeni uredski materijal u iznosu od 41.350 KM.

Podsjećamo, utrošeni vodovodni materijal nabavljen je od dobavljača „FDS“ d.o.o. Zagreb i „VmSgroup“ d.o.o. Sarajevo, gasni hlor od dobavljača „Hemija Pateting“ d.o.o. Lukavac, a uredski materijal od dobavljača „Grafičar“ d.o.o. Bihać.

Ostali troškovi na ovoj poziciji odnose se na utrošak materijala iz KFW kredita u iznosu od 33.599 KM i utrošak humanitarnog materijala u iznosu od 2.067 KM.

Ostali materijalni troškovi iznosili su 20.145 KM. Ove troškove čine trošci rezervnih dijelova, autoguma i zaštitne odjeće.

Troškovi plaća i ostalih ličnih primanja iskazani u iznosu od 3.209.629 KM u odnosu na prethodnu godinu veći su za 7,25 %. Ovi troškovi odnose se na troškove plaća i naknada plaća zaposlenima, troškove ostalih primanja, naknada i prava zaposlenih i troškove naknada ostalim fizičkim licima, a čine 58,27 % poslovnih rashoda.

U okviru ove pozicije najznačajniji su troškovi plaća i naknada plaća zaposlenima.

Troškovi plaća i naknada plaća zaposlenima iznosili su 2.704.899 KM i u odnosu na prošlu godinu u kojoj su iznosili 2.479.880 KM veći su za 225.019 KM ili za 9,07 %.

Obračun i isplata plaća vrši se prema Pravilniku o radu. Neto satnica je osnov za utvrđivanje najniže neto plaće koju poslodavac isplaćuje zaposleniku za puno radno vrijeme na poslovima najnižeg stepena složenosti. Na osnovu najniže neto plaće utvrđene na način iz prethodnog stava, utvrđuje se osnovna neto plaća zaposlenika po grupama složenosti, tako što se iznos najniže neto plaće množi sa koeficijentom one grupe poslova u koje je zaposlenik raspoređen u skladu sa Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta. Prema članu 40., svi poslovi koji se obavljaju u Društvu razvrstani su u osam grupa složenosti u rasponu od 1,00 do 4,30. Osnovicu za obračun plaće utvrđuje Nadzorni odbor i Uprava, u skladu sa finansijskim mogućnostima. Obzirom da Društvo nije bilo u mogućnosti isplaćivati plaće prema važećem Kolektivnom ugovoru, vršena je korekcija utvrđenih koeficijenata na bazi materijalnih mogućnosti. Uz saglasnost Nadzornog odbora i Sindikata, posebno donesenim odlukama od 31.01.2012. godine, 06.07.2012. godine i 29.10.2012. godine, utvrđena je neto satnica u iznosu od 2,14 KM i izvršena korekcija platnih koeficijenata sa umanjnjem od 15, odnosno, 20 %. Izuzetak je prva grupa radnih mjesta sa najjednostavnijim poslovima, za koje nije vršeno umanjnje koeficijenta, tako da nije bilo isplata ispod zajamčene plaće u Federaciji BiH.

Za razliku od ostalih zaposlenika, plaće i druga materijalna prava članova Uprave regulisane su menadžerskim ugovorima. Naime, posebnim odlukama Nadzornog odbora utvrđene su plaće direktora i izvršnih direktora. Plaća direktora utvrđena je u mjesečnom iznosu od 3,5 x prosječne plaće u Društvu za

protekli mjesec, a plaće izvršnih direktora u iznosu od 2,5, odnosno, 2,4 prosječne neto plaće u Društvu, također ostvarene u proteklom mjesecu.

Na osnovu Sporazuma općinskog načelnika i Samostalog sindikata državnih službenika i namještenika općine Bihać, kojim je definisano smanjenje finansijskih sredstava za plaće i naknade, Nadzorni odbor donio je Odluku kojom je visina toplog obroka sa 10 KM po danu smanjena na 8 KM po danu, kao i plaće članova Uprave. Prema istoj odluci, direktoru je smanjen koeficijent sa 3,5 na 2,8 prosječne plaće u Društva, a izvršnim direktorima sa 2,5 na 2,25, odnosno, sa 2,40 na 2,16.

Najniža neto plaća u 2012. godini isplaćena je u iznosu od 468 KM, a najviša u iznosu od 3.755 KM, dok je prosječna neto plaća na nivou Društva iznosila 908 KM.

Troškovi ostalih primanja, naknada i prava zaposlenih iznosili su 475.888 KM i u odnosu na prethodnu godinu manji su za 1,85 %. Ove troškove u najvećem dijelu čine naknada za topli obrok, naknada za regres, naknada za troškove prevoza i ostala primanja zaposlenih.

- Naknada za topli obrok iznosila je 349.056 KM i u odnosu na prethodnu godinu veća je za 4,09 %.

Visina toplog obroka utvrđena je odlukom Uprave, u dnevnom iznosu od 10 KM, na koju je saglasnost dao Nadzorni odbor.

- Naknada za regres iznosila je 68.351 KM i ista je u odnosu na prethodnu godinu, u kojoj je isplaćena u iznosu od 86.616 KM, manja za 21,09 %.

Naknada za regres u 2012. godini isplaćena je u visini od 75 % od utvrđenog iznosa.

Uprava Društva je na sjednici održanoj 06.07.2012. godine donijela Odluku prema kojoj se uposlenicima isplaćuje regres za korištenje godišnjeg odmora za 2012. godinu u visini od 70 % od plaće koju je zaposlenik ostvario u prethodnom mjesecu. Prema istoj odluci, 50 % od visine regresa isplatiti će se u toku mjeseca jula 2012. godine, a preostalih 50 % biće isplaćeno u toku kalendarske godine u skladu sa finansijskim mogućnosti Društva.

S tim u vezi, prvi dio regresa, 50 % od utvrđene visine, u iznosu od 45.696 KM, isplaćen je 04.10.2012. godine, drugi dio, 25 % od utvrđene visine u iznosu od 22.655 KM isplaćen je 26.12.2012. godine, dok je treći dio, preostalih 25 % u iznosu od 22.655 KM prenesen u slijedeću godinu.

Provedenom revizijom utvrdili smo da:

- **Za neisplaćeni, preneseni dio regresa u tekuću godinu nije izvršeno rezervisanje, niti je isti teretio troškove poslovanja pripadajućeg obračunskog perioda, već je isplaćeni dio regresa u tekućoj godini teretio troškove istog obračunskog perioda, što nije u skladu sa općeprihvaćenim računovodstvenim načelima.**

Zbog nedosljedne primjene Zakona o računovodstvu i reviziji u Federaciji BiH, Međunarodnih računovodstvenih standarda i Međunarodnih standarda finansijskog izvještavanja, a prije svih paragrafa 22. i 96. Okvira za sastavljanje i prezentiranje finansijskih izvještaja, kao i vlastitih akata, u navedenom slučaju rashodi revidiranog obračunskog perioda podcijenjeni su za 22.655 KM, a za isti iznos precijenjeni rashodi tekućeg obračunskog perioda.

- Naknada za troškove prevoza iznosila je 13.243 KM i u odnosu na prethodnu godinu veća je za 22,86 %. Na prijedlog Uprave, Nadzorni odbor Društva je 26.01.2012. godine potvrdio odluku o visini i načinu isplate naknade troškova prijevoza uposlenicima iz 2009. godine, prema kojoj se troškovi prevoza na posao i sa posla isplaćuju zaposlenicima čije je mjesto stanovanja od mjesta rada udaljeno preko 10 km, i to u visini od 50 % od iznosa mjesečne karte javnog prevoza.

- Ostala primanja zaposlenih iznosila su 45.238 KM. Ova primanja čine dnevnice za službena putovanje u iznosu od 16.155 KM, troškovi smještaja na sl.putu 1.439 KM, izdaci za otpremnine prilikom odlaska u penziju 5.383 KM, izdaci za jubilarne nagrade 2.009 KM, pomoći i naknade za slučaj smrti i teške bolesti 9.223 KM, kotizacije za seminare i savjetovanja 4.665 KM i ostali izdaci za materijalna prava radnika 6.364 KM.

Troškovi proizvodnih usluga iskazani u iznosu od 217.111 KM u odnosu na prethodnu godinu manji su za 13,38 %. U okviru ove pozicije najznačajniji su troškovi asfaltiranja prekopa u iznosu od 66.328 KM, zaštitarske usluge u iznosu od 27.354 KM, usluge održavanja opreme u iznosu od 23.582 KM, usluge kooperanata u iznosu od 20.170 KM, usluge sponzorstva i ostali troškovi reklame i propagande u iznosu od

28.516 KM i usluge održavanja softvera u iznosu od 10.164 KM. Svi ovi troškovi nastali su po osnovu izvršenih usluga po ugovorima.

Pored ostalog, asfaltiranje prekopa uglavnom je vršila firma „Halilagić-Comerc“ d.o.o. Bihać, izabrana kao najpovoljnija, na osnovu provedenog postupka javne nabavke. Zaštitorske usluge obavljala je firma „Bakrač security“ d.o.o. Bihać, a usluge održavanja opreme za hloriranje firma „Bovje“ d.o.o. Zagreb.

Od ostalih proizvodnih usluga značajno je napomenuti da je firma „Aqua projekt“ d.o.o. Bihać izvršila usluge revizije projekta „Prikupljanje i tretman otpadnih voda u Bihaću“ u iznosu od 25.000 KM, po ugovoru.

Troškovi amortizacije iskazani u iznosu od 476.921 KM na nivou su prošlogodišnjih.

U okviru ove pozicije najznačajniji su troškovi amortizacije građevinskih objekata koji uključuju vodovodnu i kanalizacionu infrastrukturu u iznosu od 359.658 KM, troškovi amortizacije postrojenja i opreme u iznosu od 66.439 KM, troškovi amortizacije transportnih sredstava u iznosu od 32.248 KM i troškovi amortizacije uredske opreme u iznosu od 15.866 KM. O načinu i metodu obračuna amortizacije, kao i značajnijim amortizacionim stopama obrazloženo je i u tački 4.4. Izvještaja.

Nematerijalni troškovi iskazani u iznosu od 291.040 KM u odnosu na prethodnu godinu veći su za 8,34 %. U okviru ove pozicije najznačajniji su porezi, takse, doprinosi i naknade po različitim osnovama u iznosu od 97.338 KM, opće vodne naknade za zahvaćenu vodu u iznosu od 47.452 KM, usluge analize vode u iznosu od 43.552 KM, poštanske i telefonske usluge (uključujući i GMS i ADSL) u iznosu od 25.724 KM, premije osiguranja zaposlenika i imovine u iznosu od 23.121 KM, troškovi reprezentacije u iznosu od 15.539 KM, obrazovne i zdravstvene usluge u iznosu od 7.133 KM i bankarske usluge u iznosu od 7.848 KM.

Finansijski rashodi u iznosu od 1.402 KM odnose na kamate po finansijskom lizingu.

Ostali rashodi i gubici iskazani u iznosu od 326.314 KM, u odnosu na prethodnu godinu veći su za devet puta. Na ovoj poziciji najznačajniji su rashodi po osnovu ispravke vrijednosti utuženih potraživanja u iznosu od 250.932 KM, rashodi i gubici na zalihama i opstali rashodi u iznosu od 48.259 KM i manjkovi u iznosu od 17.699 KM.

Sve troškove i izdatke evidentirati u periodima njihovog nastanka, u skladu sa zahtjevima iz standarda, a prije svih paragrafom 22. i 96. Okvira za sastavljanje i prezentiranje finansijskih izvještaja.

4.12 Sudski sporovi

Prema podacima nadležne službe i Izvještaju o sudskim sporovima, zaključno sa 31.12.2012. godine, Društvo je pokrenulo tužbe i vodi 3.881 postupaka protiv pravnih i fizičkih lica, uključujući i građane, u ukupnoj procijenjenoj vrijednosti predmeta sporova (bez kamata) od 1.121.437 KM. Sporovi su uglavnom pokrenuti radi naplate potraživanja po osnovu izvršenih usluga snabdijevanjem pitkom vodom i odvođenje i prečišćavanje otpadnih voda, naknada šteta i povrata uplaćenih avansa.

Istovremeno, na datum bilansa protiv Društva je pokrenuto i vodi se 7 sudskih sporova. Ukupna vrijednost tužbenih zahtjeva iznosi 159.678 KM. Osnov tužbi uglavnom su prava iz radnih odnosa i naknade šteta.

4.13 Nabavke

Prema prezentiranim podacima, u 2012. godini zaključeno je 19 ugovora o javnim nabavkama u vrijednosti od 706.608 KM. Od ukupnog broja, 6 ugovora u vrijednosti od 400.396 KM ili 56,66 % u odnosu na ukupnu vrijednost ugovora zaključeno je putem otvorenog postupka, dok je 13 ugovora u vrijednosti od 306.212 KM ili 43,34 % putem konkurentskog postupka bez objavljivanja. Nisu nam prezentirani podaci o broju i vrijednosti direktnih sporazuma.

U istom periodu podnesena su dva prigovora i dvije žalbe, od kojih je jedna odbačena kao neosnovana, a druga uvažena i rješenjem Ureda za razmatranje žalbi predmetni postupak poništen.

Prema izjavama odgovornih lica, nije bilo pokrenutih upravnih sporova protiv rješenja Ureda za razmatranje žalbi BiH.

Revidirali smo pravilnost izabranih postupaka i provedene procedure dodjele 11 ugovora, u vrijednosti od 564.996 KM, što predstavlja 79,96 % ukupne vrijednosti dodijeljenih ugovora. Od ukupno revidiranih postupaka, revidirali smo 5 ugovora dodijeljenih putem otvorenih postupaka u vrijednosti od 372.304 KM, uz napomenu, da su isti zaključeni na osnovu postupaka provedenih u 2010. godini i zaključenih okvirnih sporazuma i 6 ugovora dodijeljenih putem konkurentskih zahtjeva u vrijednosti od 192.692 KM, uz napomenu da su sve vrijednosti ugovora date bez PDV-a.

Tom prilikom utvrdili smo sljedeće:

a) U slučajevima dodjele ugovora putem otvorenih postupaka:

Zajedničko za sve ove revidirane postupke dodjele ugovora u kojima je obavljeni kriterij bio „Ekonomski najpovoljnija ponuda“, da u javnom pozivu nisu objavljeni podkriteriji, što nije u skladu sa odredbama člana 11. Uputstva o primjeni Zakona o javnim nabavkama BiH.

Naime, u navedenom članu, u dijelu koji se odnosi na „Sadržaj obavještenja“, propisano je da „u skladu s članom 19. stav (3) Zakona, obavještenje o nabavi sadrži najmanje sljedeće informacije u skladu s postupkom dodjele ugovora, a pored ostalog i pod i) kriterije za ocjenu ponuda definisanih kao „Najniža cijena“ ili „Ekonomski najpovoljnija ponuda“. U slučaju „Ekonomski najpovoljnija ponuda“, potrebno je uključiti i podkriterije koji se primjenjuju prilikom ocjene ponuda, opadajućim redoslijedom prema važnosti, uz relativno učešće za svaki podkriterij“.

Naprijed navedeno nije ispoštovano, obzirom da je u javnom pozivu - obavještenju samo naveden kriterij za ocjenu ponuda - „Ekonomski najpovoljnija ponuda“, bez navođenja podkriterija.

- **Predmet nabavke: LOT 1 – Vodovodna armatura sa spojnim materijalom; Izabrani ponuđač: FDS trgovina d.o.o. Zagreb; Zaključen okvirni sporazum na tri godine, broj: 01-1220/10, od 21.07.2010. godine; Iznos ugovora za 2012. godinu: 145.258 KM; Broj ugovora: 01-1388/12, od 30.08.2012. godine**

Predmetni ugovor zaključen je na osnovu okvirnog sporazuma iz 2010. godine, nakon provedenog otvorenog postupka. Prilikom provođenja postupka uglavnom su ispoštovane propisane procedure, osim objavljenih podkriterija, o čemu je naprijed konstatovano. Nakon provedenog postupka i propisanih procedura izabran je najpovoljniji ponuđač. Zaključeni okvirni sporazum ne sadrži cijenu, ali vrijednost ugovora utvrđena na godišnjem nivou.

- **Predmet nabavke: LOT 2 – PHD i PVC cijevi i cijevi za uličnu kanalizaciju sa spojnim materijalom; Izabrani ponuđač: FDS trgovina d.o.o. Zagreb; Zaključen okvirni sporazum na tri godine, broj: 01-1221/10 od 21.07.2010. godine; Iznos ugovora za 2012. godinu: 139.817 KM; Broj ugovora: 01-1389/12, od 29.08.2012. godine**

I ovaj ugovor zaključen je na osnovu provedenog postupka i okvirnog sporazuma iz 2010. godine. Kao i kod prethodnog, prilikom provođenja i ovog postupka uglavnom su ispoštovane propisane procedure, osim što nisu objavljeni podkriteriji. Nakon provedenog postupka i propisanih procedura izabran je najpovoljniji ponuđač sa kojim je zaključen okvirni sporazum, također na period od tri godine. I ovaj okvirni sporazum ne sadrži cijenu, ali je vrijednost ugovora utvrđena na godišnjem nivou.

- **Predmet nabavke: LOT 3 – Vodomjeri i rezervni dijelovi za vodomjere; Izabrani ponuđač: »VmS group« d.o.o. Sarajevo; Zaključen okvirni sporazum na tri godine, broj: 01-1222/10 od 21.07.2010. godine; Iznos ugovora za 2012. godinu: 51.664 KM; Broj ugovora: 01-1379/12, od 29.08.2012. godine**

Radi se o postupku koji je kao i prethodni proveden u 2010. godini. U istoj godini, Društvo je kao ugovorni organ proveo otvoreni postupak, sa opcijom sklapanja okvirnog sporazuma. Okvirni sporazum zaključen je na period od tri godine, od juna 2010. do juna 2012. godine. I u ovom postupku objavljeni kriterij bio je »ekonomski najpovoljnija ponuda«, ali bez objavljenih podkriterija.

- **Predmet nabavke: Kancelarijski materijal i grafička štampa; Izabrani ponuđač: »Grafičar« d.o.o. Bihać; Zaključen okvirni sporazum na tri godine, broj: 01-771-1/10 od 10.05.2010. godine; Iznos ugovora za 2012. godinu: 14.515 KM; Broj ugovora: 01-1040-1/12, od 05.07.2012. godine**

Radi se o postupku koji je proveden u 2010. godini, opcijom sklapanja okvirnog sporazuma. S tim u vezi, okvirni sporazum je zaključen na period od tri godine, od juna 2010. do juna 2012. godine. Na poziv ugovornog organa, isporučilac je dao izjavu da su cijene koje su važile za period 2010.-2011. godine ostale iste. Javni poziv objavljen je 22.02.2010. godine, a otvaranje ponuda izvršeno 15.03.2010. godine. U ovom slučaju nije ispoštovan član 11. tačka g) Uputstva, obzirom da je objavljen minimalni rok za podnošenje zahtjeva i ponuda bio kraći/manji od 28 dana, kako je predviđeno članom 21. Zakona o javnim nabavkama BiH. Objavljeni kriterij bio je »Najniža cijena tehnički ispravne ponude«. Ponudu je dostavio jedan ponuđač, i to: 1.Grafičar d.o.o. Bihać. Postupak je otkazan, jer je broj kvalifikovanih ponuđača manji od 3 (tri). I u ponovljenom postupku ponudu je dostavio samo jedan, isti ponuđač: 1. Grafičar d.o.o. Bihać

- **Predmet nabavke: Gasni hlor; Izabrani ponuđač: »Hemija Pateting« d.o.o. Lukavac; Zaključen okvirni sporazum na tri godine, broj: 01-905-1/10 od 30.05.2010. godine; Iznos ugovora za 2012. godinu: 21.050 KM; Broj ugovora: 01-974-1/12, od 25.06.2012. godine**

Radi se o postupku koji je proveden u 2010. godini. Okvirni sporazum zaključen je na period od tri godine, od juna 2010. do juna 2012. godine. Na poziv ugovornog organa, isporučilac je dao izjavu da su cijene koje su važile za period 2010.-2011. godine ostale iste, što je i ispoštovano. U ovom slučaju nije ispoštovan član 11. tačka g) Uputstva, obzirom da je objavljen minimalni rok za podnošenje zahtjeva i ponuda bio kraći od 28 dana, što nije u skladu sa članom 21. Zakona o javnim nabavkama BiH. Javni poziv objavljen je 22.02.2010. godine, a otvaranje ponuda 17.03.2010. godine. Ponudu je dostavio samo jedan ponuđač, i to: 1.Hemija Pateting d.o.o. Lukavac. Obzirom da je broj kvalifikovanih ponuda bio manji tri, postupak je otkazan. I u ponovljenom postupku dostavljena je samo jedna, ista ponuda: 1. Hemija Pateting d.o.o. Lukavac.

b) U slučajevima dodjele ugovora putem konkurentskog zahtjeva:

- **Predmet nabavke: Asfaltiranje raskopnih površina sa pripremnim radovima, radovi bušenja i rovokopački i građevinski radovi; Izabrani ponuđač: Halilagić – Comerc d.o.o. Bihać; Broj ugovora: 01-864/12, od 10.06.2012. godine; Iznos ugovora: Nije navedena vrijednost, već su samo date jedinične cijene za tri kategorije zemljišta i rad rovokopača, a prema Izvještaju Agenciji: 60.000 KM**

Nakon provedenih propisanih procedura izabran je najpovoljniji kandidat. Nismo utvrdili propuste i nepravilnosti u provođenju propisanih procedura.

Ono što je značajno napomenuti u ovom postupku da je nakon zaključenja ugovora, a na zahtjev izabranog kandidata, zaključen aneks ugovora, prema kojem je izmijenjena cijena za stavku III – kategorija zemljišta, tako da ista umjesto 10,53 KM sada iznosi 17,53 KM, što nije u skladu sa propisima o javnim nabavkama. Posebno ako se ima u vidu da su cijene ostalih kandidata za istu stavku III – bile niže i iznosile su: 12,00 KM, odnosno, 13,00 KM.

U slijedećim revidiranim slučajevima, nismo utvrdili propuste i nepravilnosti u provođenju propisanih procedura:

- **Predmet nabavke: Nabavka putničkog vozila; Izabrani ponuđač: Škoda Centar d.o.o. Bihać; Broj ugovora: 01-342/12, od 12.03.2012. godine; Iznos ugovora: 33.000 KM**

- Predmet nabavke: Izrada općeg akta o održavanju, korištenju i osmatranju vodoprivrednih objekata za objekte izvorišta JP »Vodovod« d.o.o. Bihać: Klokot, Ostrovica, Privilica, Toplica; Izabrani ponuđač: Zagrebinspekt d.o.o. Mostar; Broj ugovora: 01-394/12, od 23.03.2012. godine; Iznos ugovora: 22.000 KM
- Predmet nabavke: Nabavka vanrednih, neplaniranih radova – asfaltiranje prekopa; Izabrani ponuđač: HC-ing d.o.o. Bihać; Broj ugovora: 01-1751-1/12, od 17.10.2012. godine; Iznos ugovora: bez vrijednosti, ugovorena samo jedinična cijena od 42 KM po m2, a prema Izvještaju Agenciji: 20.000 KM
- Predmet nabavke: Nabavka radova – asfaltiranje prekopa; Izabrani ponuđač: Halilagić Comerc d.o.o. Bihać; Broj ugovora: 01-866/12, od 10.06.2012. godine; Iznos ugovora: bez vrijednosti, ugovorena samo jedinična cijena od 46,80 KM po m2 prekopa, a prema Izvještaju Agenciji: 30.000 KM
- Predmet nabavke: Fizička zaštita imovine i ljudi; Izabrani ponuđač: Bakrač security Agencija d.o.o. Bihać; Broj ugovora: 01-942-1/12, od 20.06.2012. godine; Iznos ugovora: 2.308 KM mjesečno, a prema Izvještaju Agenciji: 27.692 KM

Sve postupke javnih nabavki u potpunosti provoditi u skladu sa procedurama propisanim Zakonom o javnim nabavkama BiH i njegovim provedbenim aktima. U slučajevima dodjele ugovora putem otvorenog postupka u kojima je kriterij „Ekonomski najpovoljnija ponuda“ obavezno objavljivati i podkriterije, u skladu sa odredbama člana 11. Uputstva o primjeni Zakona o javnim nabavkama BiH.

5. KOMENTAR

Uprava Društva je u ostavljenom roku dostavila Komentar na Nacrt izvještaja o reviziji finansijskih izvještaja, broj: 01/1847/13, od 19.07.2013. godine, uz koje je priložila i dodatnu dokumentaciju.

U dostavljenom komentaru na predmetni Nacrt, data su kraća pojašnjenja za određene konstatacije u nalazu.

Prihvatili smo samo dokumentaciono opravdane dokaze i sve što je imalo realnu osnovu za korekciju uključili u konačan Izvještaj.

**Rukovodilac Sektora za finansijsku
reviziju**
Mirsada Janjoš, dipl.oec.

Vođa tima
Sead Čorbo, viši revizor za fin. reviziju, dipl. oec.
Član tima
Ivana Nikolić, mlađi revizor za fin. reviziju, dipl. oec.